

Building Your Theology: Lesson Two သူတို့ထိန်နယွာ့ဂုဂ်ပိညါဒုန်နဲ : တၢ်မၤလိ ခံ

Contents

- I. Introduction တၢ်ကတိၤလၢညါ**
- II. Christian Theology ခရံၣ်ဖိအယွာ့ဂုဂ်ပိညါ**
 - A. Problems with Definitions တၢ်ကိတၢ်ခဲလၢတၢ်ထုးထီၣ်အိၣ်ပညါအပူၤ
 - B. Working Definition အိၣ်ပညါလၢအမၤတၢ်
 - C. Unity and Diversity တၢ်တမံၤဖိဒီးတၢ်လိာ်ဆီလိာ်သး
 - 1. Unified Theology ယွာ့ဂုဂ်ပိညါတခါဖီ
 - 2. Multiple Theologies ယွာ့ဂုဂ်ပိညါတဖၣ်
- III. Christian Traditions ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဟဲလိာ်စၢၤလိာ်သ့ၣ်**
 - A. Defining “Tradition” ထုးထီၣ်“တၢ်ဟဲလိာ်စၢၤလိာ်သ့ၣ်” အိၣ်ပညါ
 - 1. Negative Definition အိၣ်ပညါလၢအတဘၣ်
 - 2. Positive Definition အိၣ်ပညါလၢအဘၣ်
 - B. Tendencies of Tradition တၢ်သကဲးပဝးလၢတၢ်လိာ်စၢၤလိာ်သ့ၣ်အပူၤ
 - 1. Doctrine တၢ်စူၣ်တၢ်န့ၣ်မိၣ်ပုၤ
 - 2. Practice တၢ်မၤထွဲ
 - 3. Pathos တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သး
 - C. Importance of Tradition တၢ်အရ့ၣ်ဒိၣ်လၢတၢ်ဟဲလိာ်စၢၤအပူၤ
 - 1. Awareness of Ourselves တၢ်သ့ၣ်ညါလိာ်သး
 - 2. Awareness of Others တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၤပုၤဂၤ
- IV. Reformed Tradition ရံၤဖိအတၢ်ဟဲလိာ်စၢၤလိာ်သ့ၣ်**
 - A. Origins and Developments အိၣ်တံးခိၣ်ဘိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်
 - B. Tendencies အသကဲးပဝးတဖၣ်
 - C. Distinctives တၢ်လိာ်ဆီတဖၣ်
 - A. *Solas* of the Reformation စါလၢလၢတၢ်ဒုးဒိၣ်ထီၣ်တၢ်အသီအပူၤ
 - B. Unity of Scripture ယွာ့ကလုၢ်ကထိလၢအမ့ၢ်တၢ်တမံၤဖီ
 - C. Doctrine of God တၢ်စူၣ်တၢ်န့ၣ်အတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးဒီးယွာ့
 - D. Human Culture ဟီၣ်ခိၣ်ဖိအထူသန့
- V. Conclusion တၢ်ကတိၤလၢခံ**

သုညီဝိညာဉ်နယူဂျီဝိညာဉ်နဲ

တၢ်မၤလိခံ

ကွၢ်ဃုဃိထံခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ်

တၢ်ကတိၤလၢညါ Introduction

ယသ့ၣ်နီၣ်တၢ်တၢ်ယလဲၤဟးလၢယတၢ်သကိးတၢ်ကတိၤအတၢ်ဒ်သိးအဝဲကမၤန့ၣ်ယၤတၢ်ဘၣ်ဆၣ် ယပာ်မၤသးလၢယဟဲ ဟးအိၣ်သကိးအိၣ်သဲးဒီးဟဲဟးအိၣ်သကိးအိၣ်ပဟၢယိယိလီၤ. နၢက့ၢ်တၢ်ဖိဒီးယတၢ်သးအိၣ်ဟဲဖျါထီၣ်လီၤ.နီၣ်ဖျါလၢယတတဲ ဆိယသကိးယတၢ်ပာ်သးနီၣ်နီၣ်အယိတၢ်ထံၣ်တၢ်တၢ်အံၤတလဲၤအသးဘျုးဘျုးဆီၣ်ဘၣ်.အဝဲအသးတမ့ၢ်ဒီးတဲယၤ, “ယဆၢလၢနက တဲယၤနတၢ်တိၢ်လၢနတၢ်ထံၣ်ဒီးယၤလီၤ.နမ့ၢ်တဲဆိယၤန့ၣ်ယကဟဲပာ်အိၣ်ဒီးမဲာ်ချံကတိၤဟံၣ်စၢၢ်လီၤ.”

ယူဂျီဝိညာဉ်ကိးလီၤဂၢ်ဒ်အံၤလၢကျဲအါတိၤလီၤ.အါစုအါဘျီခရံၣ်ဖိလၢအမၤလိယူဂျီဝိညာဉ်တဖၣ်တဲသကိးယူဂျီဝိညာဉ်တ ပာ်ဃုဃိဒီးအကွဲအ(အတၢ်တိၢ်နီၣ်နီၣ်)ဘၣ်လီၤ. “ယတဲသုတၢ်မ့ၢ်တၢ်တိၤလီၤ,” အဝဲသ့ၣ်တဲဝဲ, “ယတဲဒ်သုတၢ်လၢလံာ်စီဆံၣ်တဲဝဲ လီၤ”. လၢတၢ်မၤလိအါန့ၣ်အံၤအပူၤယမၤလိန့ၣ်လၢပကဘၣ်တဲသကိးခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ်လၢတၢ်ထံၣ်လဲၣ်လဲၣ်လီၤ. လၢကျဲဒ် အံၤန့ၣ်ပုၤကိးဂၢ်ကဟဲလၢအမဲာ်ချံကတိၤဖဲပတဲသကိးတၢ်အခါလီၤ.

လံာ်တတိၤအံၤမ့ၢ်တၢ်မၤလိခံလၢ “သုညီဝိညာဉ်နယူဂျီဝိညာဉ်နဲ” အပူၤလီၤ. ဒီးလၢတၢ်မၤလိတတိၤအံၤပကဟ့ၣ်ဆိတၢ် လၢပကြးသ့ၣ်ညါတဖၣ်လၢကဆၢပုၤလၢတၢ်မၤလိဒိတကတိၤအပူၤလီၤ. တၢ်မၤလိအံၤအမံၤလၢ, “ကွၢ်ဃုဃိထံခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိ ဝိညာဉ်,” ဒီးပကဆိလီၤစ့ၢ်ကိးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တိၤလၢပုၤတယာ်ပာ်ဝဲတဖၣ်လၢအရဲဒ်ဒ်သိးကဆၢပတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါဒ်သိးကဒုးအိၣ်ထီၣ် ခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ်လၢအအိၣ်ဒီးအကံၢ်အစီလီၤ.

ပကကွၢ်သကိးအိၣ်လၢကျဲသၢဘိးထီၣ်လၢအတကွီၢ်လၢအလဲၣ်ဆူအတကွီၢ်လၢအအံၤလီၤ.တၢ်တခါ,ပကထုးထီၣ်ပတၢ် ထံၣ်အခိပညီဘၣ်ဃးခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ်မ့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်ကတလုာ်လဲၣ်. ခံခါတခါ, ပကဃုဃိထံယူဂျီဝိညာဉ်တနီၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး ခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ်တဖၣ်လီၤ. ဒီးသၢခါတခါ, ပကကွၢ်သကိးတၢ်န့ၣ်မိၢ်ပုၤလၢရံၣ်ဖိမိယူဂျီဝိညာဉ်(ယူဂျီဝိညာဉ်လၢတၢ်မၤသိအိၣ်) လၢအမ့ၢ်ဒုတဒုလၢခရံၣ်ဖိတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အပူၤလၢအမၤဆူၣ်ထီၣ်ပတၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤလီၤ. အဆိကတၢ်ပကကွၢ်သကိးတၢ်ထံၣ် လၢပုၤအါကျဲသ့ၣ်ညါဝဲလၢအမ့ၢ်ခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ်တက့ၢ်.ဖဲပသုတၢ်ကတိၤအံၤအခိပညီအဒိၣ်အယိာ်န့ၣ်ပပာ်အခိပညီဒ်လဲၣ်?

ခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ် Christian Theology

ပညီန့ၣ်တဲ “ခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ်”,ဘၣ်ဆၣ်ပပာ်အခိပညီရဲၣ်ဒ်လဲၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်.တဘျီတခါပုၤသုတၢ်ကတိၤအံၤလၢ ကတဲဖျါခရံၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်လီၤ. သန့ၣ်က့ၢ်ခရံၣ်ဖိတဖၣ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အါမံၤလၢအတမ့ၢ်နီၣ်နီၣ်ခရံၣ်ဖိအ တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်ဘၣ်.ပုၤတနီၣ်သုတၢ်ကတိၤအံၤကတဲဖျါထီၣ်ယူဂျီဝိညာဉ်လၢပုၤခရံၣ်ဖိကြးတူၢ်လိာ်လီၤ. သန့ၣ်က့ၢ်ခရံၣ်ဖိအါဂၢ်အ တၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်လၢအကြးန့ၣ်ဝဲန့ၣ်တဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်.နီၣ်ဖျါလၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤဒီးတၢ်ကတိၤအခိပညီတၢ်ထုးထီၣ်အိၣ်သ့ၣ်အါ ကလုာ်အယိ,ယကြးရဲၣ်ပပာ်အခိပညီဒ်လဲၣ်ဖဲပသုတၢ်ကတိၤ “ခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ်” လၢတၢ်မၤလိအံၤအပူၤလီၤ.

ပကကွၢ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်သၢမံၤ;တၢ်တမံၤ,ပကကွၢ်သကိးတၢ်ကိတၢ်ခဲလၢအဟဲအိၣ်ထီၣ်ဖဲပတဲခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ်အါ လီၤ;ခံခါတမံၤ,ပကဟ့ၣ်ကူၣ်အခိပညီလၢကြးကဲအခိကညီ; ဒီးသၢမံၤတမံၤ,ပကတၢ်နီၣ်အတၢ်တမံၤဃိဒီးအတၢ်လီၤဆိလိာ်အ သးလၢအအိၣ်ဒီးခရံၣ်ဖိအယူဂျီဝိညာဉ်အခိပညီတက့ၢ်.

တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢတၢ်ထုးထီၣ်အခိၣ်ပဉ်အပူၤ Problems with Definitions

တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအဒိၣ်ကတၢၢ်အကျိၣ်တမံၤမ့ၢ်တၢ်ဃုၣ်ကျဲၤလၢကမၤလီၤဆီၣ်ခဲၣ်ဖိအယူၤဂ့ၢ်ပိညါဒီးတၢ်လၢအတမ့ၢ်ခဲၣ်ဖိအယူၤဂ့ၢ်ပိညါလီၤ. တဘျီတခါန့ၣ်တၢ်လီၤဆီၣ်တဖၣ်တမ့ၢ်တၢ်ကီၢ်လၢပကထံၣ်ဘၣ်,ဘၣ်ဆၣ်အါစ့ၣ်အါဘျီမ့ၢ်တၢ်ကီၢ်လၢပကနီၤဖးခဲၣ်ဖိအယူၤဂ့ၢ်ပိညါဒီးတၢ်အဂၤတဖၣ်လီၤ.

ယကဆိကမိၣ်သကိးအဂ့ၢ်လၢကျဲၣ်အံၤ ဖဲပကွၢ်ဆိကမိၣ်ခဲၣ်ဖိအတၢ်စ့ၣ်တၢ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤ,ယူၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်အတၢ်လီၤဆီၣ်လိာ်သးအိၣ်အါမးလီၤ. အဒိ, ပှၤတနီၤနီၤဂ့ၢ်ကျဲးစးပာ်ဝဲဟံၣ်ဒုၣ်အတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါဒီးခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါဒ်သိးသိးအါန့ၣ်, ပကထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်န့ၣ်ယူၤအါဂၤလၢဟံၣ်ဒုၣ်အတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအပူၤန့ၣ်, လီၤဆီၣ်ဒီးခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ် တၢ်ဘါဖးဒိၣ်,အဃိဒီးလၢပကနီၤဖးယူၤဂ့ၢ်ပိညါခဲၣ်အံၤပနီၤဖးအံၤသ့ဂ့ၢ်လီၤ.

အံၣ်စလၢၣ်မိ/ပှၤမူးစလၢၣ်ဖိအတၢ်ဘါ,လၢကျဲၣ်အဂၤအဘိတခါ, အတၢ်ဘၣ်ထွဲဘူးဒီးခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါဒိၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ဒုၣ်အတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါတက့ၢ်လီၤ.အဒိန့ၣ်ပှၤမူးစလၢၣ်ဖိမ့ၢ်ဂ့ၢ်ခဲၣ်ဖိမ့ၢ်ဂ့ၢ်ဟဲလီၤစၢၤလၢစီၤအါတြၢဟၣ်လီၤ. ဒီးအါန့ၣ်အန့ၣ်,ဖဲမူးစလၢၣ်အဝံၣ်ကွဲးဝဲအလံာ်ခိၣ်ရၢန့ၣ်အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပှၤခဲၣ်ဖိဖျါဝဲလၢအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤလီၤ.အဃိသတးဒီး, ခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါဒီးမူးစလၢၣ်အတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါလီၤပလိာ်လိာ်အသးအါမးလီၤ. သန့က့ၢ်,အါတက့ၢ်ပကထံၣ်အတၢ်လီၤဆီၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအကီၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဖျါလၢမူးစလၢၣ်ဒီးခဲၣ်ဖိအတၢ်စ့ၣ်တၢ်န့ၣ်အဂံၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်. လီၤဆီၣ်ဒ်တၢ်ခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအါပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤလၢခဲၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယူၤဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်စိကမီၤတုၢ်, ဘၣ်ဆၣ်သန့က့ၢ်အံၣ်စလၢၣ်မိ/ မူးစလၢၣ်ဖိတဖၣ်တက့ၢ်လိာ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤအံၤဘၣ်.

ဒီးကွၢ်စ့ၢ်ကိးယူၤအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ, ယူၤအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ ဘၣ်ထွဲဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်ဒီးခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါခိၣ်ဖျါလၢခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါဟဲထီၣ်လၢယူၤအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအပူၤလီၤ.မ့ၢ်န့ၣ်သက့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီး, ယူၤအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါတက့ၢ်လိာ်လၢယုၣ်ဂူးမ့ၢ်မ့ၢ်ရံၤအါ, ခဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်. ပှၤစ့ၢ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢယူၤအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအံၤလီၤပလိာ်ဒီးခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါလီၤ.

ယူၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ထံၣ်တဖၣ်လီၤဆီၣ်လိာ်အသးတုၢ်ဒ်လဲာ်လၢပှၤအါဂၤအဂီၢ်ပကပဲာ်ထံၣ်နီၤဖးခဲၣ်ဖိအယူၤဂ့ၢ်ပိညါဒီးတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအဂၤတဖၣ်အယူၤဂ့ၢ်ပိညါန့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအကီၢ်ဘၣ်.ပကပာ်ဖျါထီၣ်လီၤလီၤဘျၢဘျၢလၢပယူၤဂ့ၢ်ပိညါဒီးအဝဲသ့ၣ်အယူၤဂ့ၢ်ပိညါလီၤဆီၣ်လိာ်အသးန့ၣ်ပပာ်ဖျါသ့လီၤ.

တကတီၢ်ဃီ,လံာ်စီဆံၣ်ကွဲးအါဖျၢၣ်ပာ်ဖျိၣ်ကျိၣ်ကျဲၣ်ခဲၣ်ဖိအတၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးတမ့ၢ်ခဲၣ်ဖိအတၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်အဃိ မ့ၢ်တၢ်ကီၢ်လၢပကနီၤဖးခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအနီၢ်နီၢ်ဒီးတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအဂၤတဖၣ်လီၤ. ပကထံၣ်ဘၣ်ကျိၣ်ကျဲၣ်ပာ်ဖျိၣ်တၢ်ထံၣ်ဒ်အံၤလၢပ ခဲၣ်ဖိလၢအန့ၣ်တၢ်လီၤဆီၣ်(ခါလံာ်)တၢ်စ့ၣ်ကမၢ်န့ၣ်ကမၢ်,ဒ်ယဟီၣ်တပှၤအုၣ်အသး ,ပှၤမိၣ်ရဲမိၤ,ခဲၣ်ဖိစဲအံၤ,စၢၤန့ၣ်ယူၤမုၢ်န့ၣ်အတၢ်န့ၣ်တဖၣ်လီၤ.ပထံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးလၢတၢ်စ့ၣ်တၢ်န့ၣ်အကရၢအါဖုလၢအပာ်တုၢ်ကွံာ်တၢ်စ့ၣ်တၢ်န့ၣ်မိၣ်ပှၤတဖၣ်ဒ်သိးကအိၣ်ဒီးတၢ်စ့ၣ်တၢ်န့ၣ်လၢလူၤထီၣ်ခဲၣ်ဆါဆါကတီၢ်လၢအဟ့ၣ်တၢ်သဘျုတဖၣ်လီၤ.ခဲအံၤ,ပကထံၣ်လၢတၢ်စ့ၣ်တၢ်န့ၣ်ကျိၣ်ကျဲၣ်တဖၣ်အံၤပတကိးအံၤလၢခဲၣ်ဖိဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်န့ၣ်တဖၣ်ဘူးဒိၣ်မးဒီးခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါနီၢ်နီၢ်တဖၣ်လီၤ.လၢတၢ်ဂ့ၢ်အဝဲအံၤအဃိ,လၢပကနီၤဖးထံၣ်ဒီးသိလၢအဝဲအံၤမ့ၢ်ခဲၣ်ဖိအဝဲအံၤတမ့ၢ်ခဲၣ်ဖိလ့ၤတက့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကီၢ်လီၤ.

နးန့ၣ်အဝဲန့ၣ်,ပကဆိကမိၣ်ထီၣ်ယူၤဂ့ၢ်ပိညါလၢပှၤစ့ၣ်က့ၢ်န့ၣ်က့ၢ်ခဲၣ်ဖိအကျိၣ်တက့ၢ်.လၢတၢ်ပာ်ပနီၣ်လၢအမ့ၢ်ခဲၣ်ဖိဖိနီၢ်နီၢ်အကျိၣ်ဒ်လဲာ်,ပတဲညါန့ၣ် ပသ့ညါန့ၣ်ခဲၣ်ဖိအယူၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်(လၢအအါ)အါန့ၣ်ခဲၣ်ဖိအယူၤဂ့ၢ်ပိညါ(ထဲတခါဒီး)တက့ၢ်လီၤ. ခဲၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအကျိၣ်အဂီၢ်အါတလၢအဃိဒီးလၢပကဃုထၢလၢအဝဲအံၤမ့ၢ်ခဲၣ်ဖိနီၢ်နီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကီၢ်လီၤ. ခဲၣ်ဖိအယူၤဂ့ၢ်ပိညါနီၢ်နီၢ်မ့ၢ်အပာ်ဃုာ်ဒီးအိၣ်သိၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢမုၢ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိးဒါ? မ့ၢ်မ့ၢ်ရဲမဲးစလး/သိခါသူတခါလဲာ်ပာ်ဃုာ်စ့ၢ်ကိးဒါ? လၢပှၤဖျါထဲးစတဲးတဖၣ်အပူၤတခါဒီး မ့ၢ်ဖုံထံၣ်,ဘျၢထံၣ်,လူသၢၣ်ရဲၤ,မဲးသိၣ်ဒူးစံၣ်,တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢအတၢ်ဒ်သိးလိာ်အသးတဖၣ်အံၤအါတက့ၢ်ထံၣ်ဝဲလၢအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဒ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢအကဆီၣ်ကတၢၢ်လၢအပာ်ဖျါထီၣ်ခဲၣ်ဖိနီၢ်နီၢ်လီၤ.ဖဲယဆိကမိၣ်ထံၣ်ခဲၣ်ဖိအယူၤဂ့ၢ်ပိညါလၢအလီၤဆီၣ်လိာ်သးလၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အကရၢတဖုတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢပကထုးထီၣ်“ခဲၣ်ဖိအယူၤဂ့ၢ်ပိညါ”အခိၣ်ပဉ်လီၤ.

ဘဉ်တၢ်ပျၢထီၣ်အိၣ်,သံ,ဒီးန့ၣ်လီၤ
 ဘဉ်လီၤဆူပျၢပျၢ
 သၢနံၤတနံၤအဝဲၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်က့ၤလၢတၢ်သံလီၤ.
 အဝဲၣ်က့ၤထီၣ်ဆူမူခိၣ်
 ဒီးဆ့ၣ်နီၤပၢတၢ်လၢအပၢလၢအသ့တၢ်လၢအစုထွဲ
 ဖဲန့ၣ်အဝဲၣ်ကဟဲဒီးစံၣ်ညီၣ်ပှၢမူဒီးပှၢသံ
 ယနၢ်ယွၢ်အသးမ့ၢ်စီဆုံ
 တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢအစီဆုံ
 ပှၢစီဆုံတဖၣ်အတၢ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်
 တၢ်ပျၢတၢ်ဒဲးဘး ,
 နီၣ်ခိၣ်အတၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၤ,
 ဒီးတၢ်မူလီၤထူလီၤယိာ်လီၤ. အၢမ့ၢ်.

ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘဉ်အတၢ်န့ၣ်အတၢ်ပာ်ဖျါအံၤတဲဖျါထီၣ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘဉ်တၢ်ဘါလၢကျဲလၢအယိယိဖိဒီးအရူဒိၣ်လီၤ.ဒီးကမ့ၢ်
 စ့ၢ်ကီးကျဲတဘီလၢပကတ့ၣ်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိအယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါအခီပညီလီၤ.လၢပတၢ်တိာ်တၢ်မုၢ်လိာ်တဖၣ်အံၤအပူၤ,ယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါလၢအ
 တူၢ်လိာ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အံၤပကတံၢ်ဃုာ်အိၣ်ဒီးခရံၣ်ဖိအယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါလီၤ.

ခဲအံၤ, ပတူၢ်လိာ်သ့လၢပှၢတၢ်မၤဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပှၢအံၤအကျါတနီၤပထံၣ်လၢအရူတဒိၣ်ထဲန့ၣ်ဘဉ်. အဒိန့ၣ်,ပှၢ
 တချးသ့ၣ်ညါခရံၣ်ဖိအယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါဒီးဘဉ်အခါမ့ၢ်ပကြးသ့ၣ်ညါစီပံလးထဲလဲၣ်? ဒီးယကတဲစ့ၢ်ကီးလၢပှၢအါတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်တၢ်က
 တီၤတကျါလၢအမ့ၢ်“ပှၢစီဆုံတဖၣ်အတၢ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်”န့ၣ်ဘဉ်.

တကတီၢ်ဃီ,ပတဲသ့လၢပှၢတၢ်မၤဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပှၢအံၤအိၣ်ဃုာ်ဒီးခရံၣ်ဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်တဖၣ်လၢအဒုးကဲထီၣ်
 ခရံၣ်ဖိအယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါအါန့ၢ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ပၢၢ်ပတီၢ်မုၢ်တက့ၢ်လီၤ. ဒီးဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်န့ၣ်လၢအပျဲခရံၣ်ဖိတဖၣ်စးထီၣ်အတၢ်သ့ၣ်
 ထီၣ်အယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါဒုးဒီးနီၤတ့ၣ်လိာ်သးအဂီၢ်လီၤ.

အဒိန့ၣ်,တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပှၢယၢထီၣ်တၢ်ဘဉ်တ့အဂ့ၢ်လီၤ.ယၢထီၣ်စ့ၢ်ကီးယွၢ်သၢတၢ်တၢ်ဃီ - ပၢၢ်ကစၢ်,ဖိကစၢ်,အဖိ
 ချဲထဲတၢ်ဇၤ,ဒီးသးစီဆုံကစၢ်န့ၣ်လီၤ. တဲစ့ၢ်ကီးကစၢ်ခရံၣ်အတၢ်ဟဲကဲထီၣ်ပှၢကညီ,တၢ်သံ,အတၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ဒီးအတၢ်က့ၤထီၣ်
 ဆူမူခိၣ်လီၤ. တဲစ့ၢ်ကီးဝဲတၢ်ပျၢတၢ်ဒဲးဘးအဂ့ၢ်, တၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၤ,တၢ်စံၣ်ညီၣ်လၢမုၢ်နံၤခံကတၢ်ဒီးတၢ်မုၢ်လိာ်လၢ
 တၢ်မူလီၤထူလီၤယိာ်အပူၤလီၤ.

ဒီဖျါလၢအဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးလၢအဆူၣ်ဒီးအလဲၣ်အယိ, ပကသ့တၢ်မၤဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပှၢလၢကမ့ၢ်တၢ်အခီပ
 ညီလၢအမၤတၢ်လၢခရံၣ်ဖိအယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါအဂီၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်တဲန့ၣ်သက့တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လၢအအါန့ၢ်အအိၣ်လၢလံာ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်တ
 ကဘျးအံၤအပူၤ,ပကသးမံလၢယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါအံၤဘဉ်ဃးဒီးခရံၣ်ဖိ ဒီဖျါလၢမ့ၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပှၢလၢခရံၣ်ဖိအကရၢတဖၣ်တူၢ်လိာ်ဝဲ
 သ့လီၤ.

တၢ်တမံၤဃီဒီးတၢ်လီၤဆီလိာ်သး: Unity and Diversity

ဖဲပသ့ပှၢတၢ်မၤဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပှၢလၢပကထုးထီၣ်ခရံၣ်ဖိအယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါအခီပညီန့ၣ်,တဘျီဃီပထံၣ်ဘဉ်လၢယွၢ်ဂ့ၢ်
 ပိညါလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အပူၤမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီဒီးလီၤဆီလိာ်အသးတကတီၢ်ဃီလီၤ.ပတဲသ့လၢမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီ,ယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါ
 တခါဃီဒီဖျါလၢတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်အါမံၤလီၤပလိာ်လိာ်အသး ,တၢ်မၤတဖၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်ခိၣ်ပာ်သးတဖၣ်ဒ်သိးလိာ်အသးအယိလီၤ.သနၢ်
 က့ပကဘဉ်ကတဲၤကတီၤသးစ့ၢ်ကီးလၢခရံၣ်ဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးအါမးလၢပတထံၣ်လၢတၢ်မၤဖိအတၢ်စ့ၢ်
 တၢ်န့ၣ်အပူၤဘဉ်လီၤ.အဆိကတၢ်ပကတဲဘဉ်ဃးခရံၣ်ဖိအတၢ်ထံၣ်လၢအလီၤပလိာ်လိာ်အသးလီၤ.

ယွၢ်ဂ့ၢ်ပိညါတခါဃီ Unified Theology

ဖဲပကွါခရံဖိအတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တၢ်ကရၢကရိလၢအလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်တၢ်လၢအကီၤလၢပကတဲလၢပှၤခရံဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးအယွၤဂ့ၢ်ပိညါတမံၤဃီလီၤ.ပှၤလၢတစ့ၢ်က့ၤန့ၢ်က့ၤတၢ်တဖၣ်တဲယၤအဘျီတစ့ၤဘၣ်ဒ်အံၤ- “သုဝဲခရံဖိတဖၣ်သုတန့ၣ်တၢ်တမံၤဃီဘၣ်.သုတတူၢ်လိာ်သးတၢ်ထံၣ်ဘၣ်အဃိဘၣ်မနုၤယဘၣ်ကဲထီၣ်ခရံဖိလဲၣ်?” ဒီးတဘျီတခိၣ်ပဘၣ်တူၢ်လိာ်လၢပဝဲလၢအပိာ်ပှၤခရံဖိအခံတဖၣ်ပတူၢ်လိာ်လိာ်သးပတၢ်ထံၣ်တကဲဘၣ်.ဘၣ်ဆၣ်တၢ်တဃူတဖိးမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ထဲတခါလၢအပျီဖဲအံၤလီၤ.

ဒ်ပှၤတၢ်မၤဖိအတၢ်တူၢ်တၢ်န့ၢ်အခိၣ်သ့ၣ်တဲဝဲအသိး, ခရံဖိနီၣ်နီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်စီဆံၣ်ထဲတဖှိၣ်ဇၤလီၤ. ပတၢ်လီၤဖးမ့ၢ်အိၣ်အါဘၣ်ဆၣ်, ခရံဖိအနီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်ပှၤတၢ်တမံၤဃီခိၣ်ဖျါလၢခရံဖိတူၢ်လိာ်တၢ်န့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးဒီးတၢ်တူၢ်ကမၣ်န့ၢ်ကမၣ်အကရၢတဖၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်တၢ်ဘျီတၢ်ဘါအကရၢအဂၤတဖၣ်လီၤ. ဖဲပယုသ့ၣ်ညါ သကိးခရံဖိအယွၤဂ့ၢ်ပိညါလၢတၢ်မၤလိအံၤအပူၤန့ၢ်ပကြးသ့ၣ်ညါတၢ်န့ၢ်တမံၤဃီလၢပှၤခရံဖိခဲလၢာ်န့ၢ်ဝဲလီၤ.

ပှၤတၢ်မၤဖိတဲဘၣ်ဃးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤလၢကျဲဒ်အံၤ

အးဖးစူး ၄:၄-၅

နီၣ်တကဃီ,ဒီးသးတဖျၢၣ်ဃီ, ဒ်တၢ်ကိးက့ၤသုလၢတၢ်မ့ၢ်လၢတမံၤဃီလၢသုတၢ်ကိးအပူၤအသိးန့ၢ်လီၤ.ကစၢ်တကဃီ, တၢ်န့ၢ်တမံၤဃီ,တၢ်ဒီးဘျၢတမံၤဃီ

အနီၣ်ကိးန့ၢ်,တၢ်တူၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအစၢ်ဖှိၣ်အသးလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤန့ၢ်ပကြးမ့ၢ်ဖိတၢ်လၢကြးအိၣ်ဒီးပှၤခရံဖိကိးဂၤလီၤ. ယ့ၣ်ဂ္ၤအနီၣ်ကစၢ်ဒ်ဘါထုကဖၣ်ဝဲအံၤ, ပျီဖဲ

ယံၤဟ့ၣ် ၁၇:၂၂-၂၃

ဒီးတၢ်လၢကပီၤလၢနဟ့ၣ်ယၤန့ၢ်,ယဟ့ၣ်လၢအိၣ်,ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီ,ဒ်ပမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီအသိးလီၤ.ယအိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အပူၤ,ဒီးနအိၣ်လၢယပူၤ,ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကလၢထီၣ်ပှၤထီၣ်လၢတၢ်တမံၤဃီ,ဒ်သိးဟီၣ်ခိၣ်ကသ့ၣ်ညါလၢနမၤလီၤယၤ,ဒီးနအဲၣ်အိၣ်ဒ်နအဲၣ်ယၤအသိးန့ၢ်လီၤ.

ဖဲပကွါတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဘူးဘူးန့ၣ်,ပထံၣ်လၢခရံဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးအယွၤဂ့ၢ်ပိညါလၢအတၢ်ဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ကွါလၢအလဲၣ်န့ၣ်, ပမ့ၢ်ကွါလၢပတၢ်အခီပညီန့ၣ်,ပှၤခရံဖိခဲလၢာ်အိၣ်ဒီးအယွၤဂ့ၢ်ပိညါလၢအမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီလၢအပျီထီၣ်လၢတၢ်မၤဖိအတၢ်တူၢ်တၢ်န့ၢ်အမိၢ်ပှၤအပူၤလီၤ. တၢ်တမံၤဃီလၢအအိၣ်ဒီးအဂၢၢ်အကျၢၤအံၤကွဲမ့ၢ်ပှၤလၢပကသ့ပာ်ကဲ,သးစူၤဒီးအဲၣ်ပှၤခဲလၢာ်လၢအအါလီၤတူၢ်လိာ်တၢ်တူၢ်တၢ်န့ၢ်အံၤ, ဖဲအမ့ၢ်ဟဲလၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအတၢ်ကရၢကရိလၢအလီၤဆီလိာ်အသးဒီးပှၤဒၣ်လဲၣ်အခါမ့ၢ်လၢပှၤကိးဂၤလၢအန့ၢ်တၢ်တူၢ်တၢ်န့ၢ်အံၤ မ့ၢ်ပှၤတူၢ်က့ၤန့ၢ်က့ၤတၢ်အဃိလီၤ.လၢတၢ်အိၣ်သးဒ်အံၤ, ပကြးမၤလိ “ဒ်လံာ်အးဖးစူး ၄:၁၅ တဲပှၤအသိးန့ၢ်လီၤ.

အါန့ၢ်အအံၤ, ယွၤဂ့ၢ်ပိညါလၢလၢအမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီအံၤလၢခရံဖိအကျါအါထီၣ်ဝဲဖဲပအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လၢအဒ်သိးလိာ်အသးတဖၣ်လၢအအါန့ၢ်တၢ်မၤဖိအတၢ်တူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၤတက့ၢ်လီၤ.အဒိ,ပှၤအိၣ်သိၣ်ဒီးဖိ,ပှၤခဲးသလ့းဖိ,ဒီးပှၤခရံဖိလၢအထီဒါခဲးသလ့းတဖၣ်ခဲလၢာ်န့ၢ်ယွၤသၢဂၤတကဃီဒီးန့ၢ်လၢခရံဖိမ့ၢ်ကစၢ်ယွၤလီၤ. သန့ၣ်က့ၤခရံဖိအတၢ်ကရၢကရိလၢအထီဒါခဲးသလ့းတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်လၢအလီၤပလိာ်သးအါမံၤအါန့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အဂၤလၢအမ့ၢ်ခဲးသလ့းဒီးအိၣ်သိၣ်ဒီးတဖၣ်လီၤ.

ပမ့ၢ်ညီန့ၢ်ဃုတၢ်ဃုတၢ်ဖိး လၢပှၤလၢအတၢ်ထံၣ်လီၤပလိာ်သးဒီးပှၤဒီးညီန့ၢ်တဲအါတၢ်ဒီးပှၤလၢအတၢ်ထံၣ်တလီၤပလိာ်သးဒီးပှၤဘၣ်ဆၣ်,ပကစၢ်ယွၤဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပှၤလၢပကအိၣ်လၢတၢ်ဃုတၢ်ဖိးအပူၤလီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်အဝဲအံၤအဃိ,ပတကြးမၤလီၤဖးလိာ်ပသးဒီးခရံဖိလၢအတၢ်ထံၣ်တလီၤပလိာ်အသးဒီးပှၤတဖၣ်ဘၣ်ခိၣ်ဖျါလၢပတၢ်န့ၢ်ထဲတခါဇၤအလီၤန့ၢ်, ပကြးတီၢ်နီၣ်လၢခရံဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်တၢ်န့ၢ်အခိၣ်သ့ၣ်လၢအလီၤပလိာ်လိာ်အသးလီၤ.လၢတၢ်အံၤအဃိ,ခရံဖိအယွၤဂ့ၢ်ပိညါမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢအဒုးအိၣ်ဃုအိၣ်ဖိးပှၤလၢတၢ်တမံၤဃီအပူၤလီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ်, ပအိၣ်ဒီးပမူပဒါလၢပကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်တမံၤဃီတၢ်ဃုတၢ်ဖိးလၢခရံဖိအနီၣ်ခိၣ်အပူၤလီၤ.

ဒ်တၢ်မၤဖိစီၤပီၤလူးတဲၤဝဲလၢလံာ်အးဖူးစူး ၄:၁၄-၁၆ အသိး

ဒ်သိးပသုတမ့ၢ်လၢဖိသၢ်လၢအဟူးဝးဝဲ, ဒီးဒံတုၤဒံတီၤထွဲကယဲၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအကလံာ်အခံ, လၢပှၤကညီအလီၤတၢ်တုၤ
တၢ်,လၢတၢ်လွဲတၢ်လဲးဘၣ်ဃးဒီးအလီၤတၢ်အတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးန့ၣ်တဂ့ၤ.အခိၣ်တလီၤပပံးဃာ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢတၢ်
အဲၣ်တၢ်ကံ့အပူၤသတးဒီး, ပကဒိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်လၢတၢ်ခဲလၢာ်ဆူအဝဲဒၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်အခိၣ်အပူၤ,ဒ်ပစံးတၢ်အသိး,
ခရံၣ်အပူၤလီၤ. လၢအဝဲဒၣ်အပူၤ,တၢ်ဒုးတံၢ်လိာ်ပနီၢ်ခိဒိကညီအဆၢ,ဒီးဒုးစဲဘူးဝဲလၢကယဲၢ်အဆၢလၢအမၤစၢၤတၢ်ဒ်
အဂီၢ်တမံၤဒီးတမံၤမၤဝဲအသိးသတးဒီး,မၤဒိၣ်ထီၣ်နီၢ်န့ၣ်,ဒ်သိးအကထီၣ်ဝဲထီဝဲလၢအကစၢ်ဒၣ်ဝဲလၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကံ့
အပူၤလီၤ. (အးဖူးစူး ၄:၁၄-၁၆)

ကစၢ်ယွၤအတၢ်သးလီၤလၢအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဂီၢ်ဒီးဖိတၢ်လၢအဝဲဒုးအိၣ်ထီၣ်လၢပဂီၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်လၢပကဒိၣ်ဒီးယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအက့
အခိၣ်လၢအလီၤမ့ၢ်လီၤဖးဘၣ်.မ့ၢ်တခီၤမၤအါထီၣ်တၢ်တမံၤဃီလၢလံာ်စီဆ့အတၢ်သိၣ်လိသီလိအပူၤလီၤ.

ဖဲခရံၣ်ဖိတဖၣ်လၢကျဲတနီၤအိၣ်ဒီးအတၢ်ထံၣ်တမံၤဃီအသိး, မ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ဒိၣ်လၢပကကွၢ်သကိးဒီးတူၢ်လိာ်တၢ်လီၤဆီ
လိာ်သးလၢအအိၣ်လၢပကျဲလီၤ. လၢကျဲဒ်အံၤ,ပကတဲသကိးခရံၣ်ဖိအယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါတဖၣ်,တမ့ၢ်ထဲခရံၣ်ဖိအယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါထဲတခါဇၤ
ဘၣ်လီၤ.

ယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါတဖၣ် Multiple Theologies

ပှၤဖြီၣ်ထဲးစံထဲး (တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢအဟဲထီၣ်လၢခဲသလူးအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပူၤတဖၣ်) သ့ၣ်ညါတီၢ်နီၣ်ဝဲလၢအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်မၤ
ဃုာ်တၢ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢအဂၤတဖၣ်လၢအတမ့ၢ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်,တၢ်လီၤဖးအါထီၣ်ဝဲလီၤ. ဖဲတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါတၢ်ကရၢ
ကရိတဖၣ်ထံၣ်လိာ်သးန့ၣ်,ထီဘိဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်လီၤဖးတၢ်ထံၣ်တလီၤပလိာ်သးတဖၣ်လီၤ. အဒိ,ဖဲအိၣ်သိၣ်ဒီးအတၢ်အိၣ်
ဖျိၣ်လၢမ့ၢ်ထီၣ်ထံၣ်လိာ်အသးဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢမ့ၢ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်,တၢ်လီၤဆီဖျါယိာ်မးလီၤ.

ခဲအံၤ,ဖဲထံၣ်တၢ်လီၤဆီလိာ်သးလၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပူၤန့ၣ်, ပကြၢးသံကွၢ်တၢ်သံကွၢ်အံၤ- ဘၣ်မနုၤအဃိပအိၣ်ဒီးတၢ်
ထံၣ်လီၤဆီလိာ်အသးလဲၣ်? ပဝဲကိးဂၤပအိၣ်လၢသးတမံၤဃီအပူၤလီၤ. ပဝဲကိးဂၤပန့ၣ်ခရံၣ်တကယီလီၤ. ပအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်လၢအ
လီၤပလိာ်သးအါမးလီၤ. ဝံၤဒီး, တၢ်မနုၤလၢအမၤလီၤဖးခရံၣ်ဖိတဖၣ်လဲၣ်?လၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဖီခိၣ်,ပကကွၢ်သကိးတၢ်လီၤဆီခံမံ
လၢခရံၣ်ဖိအယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအပူၤလီၤ.

တၢ်တတီၤ,တၢ်လီၤဆီတဖၣ်အိၣ်ဝဲခိဖျိလၢပကတဲယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤခဲလၢာ်တပတီၢ်ဃီတသ့အဃိလီၤ. ဒ်ပမ့ၢ်
တၢ်ဘၣ်တုၤလၢအတလၢတပုၤအသိးပအိၣ်ဒီးတၢ်တလၢတပုၤအဃိဒီးပဃုထၢဒီးသးစဲလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်တနီၤအါန့ၣ်အဂၤ
တနီၤလီၤ.တနီၤပပာ်ဒိၣ်အိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်အဂၤတဖၣ်လီၤ.

လၢပကပာ်ဒိၣ်တၢ်ထံၣ်ခဲလၢာ်တပတီၢ်ဃီတမံၤဃီန့ၣ်ပမၤတသ့ဘၣ်. ခိဖျိလၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဃိခရံၣ်ဖိအတၢ်န့ၣ်အပူၤတၢ်
ထံၣ်လီၤဆီလိာ်သးလၢတၢ်န့ၣ်ပာ်ယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါတဖၣ်ဒီးယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါလီၤ. တၢ်ထံၣ်တလီၤပလိာ်ဒ်အံၤဒီးတၢ်ထံၣ်လၢပထံၣ်လၢအရ့
ဒိၣ်န့ၣ်အဂၤတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢယွၤတူၢ်လိာ်ဝဲဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအလၢပုၤလီၤ. ပသ့ၣ်ညါကစၢ်ယွၤတူၢ်လိာ်အိၣ်ခိဖျိပှၤလၢအကွဲးယွၤက
လုာ်ကထါတဖၣ်ဒၣ်လဲၣ် အိၣ်ဒီးအတၢ်ထံၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသးဒီးအတၢ်ပာ်ဒိၣ်အတၢ်ရ့ဒိၣ်တဖၣ် တဒ်သိးလိာ်အသးအဃိ
လီၤ.

အဒိ,ပကထံၣ်ဘၣ်လၢယွၤဆုာ်ပှၤကွဲးလံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်လွံၢ်ဂၤလၢအမ့ၢ်, စီမးသဲ,စီမၤကူး, စီလုၤကၢ်ဒီးစီယီၤဟၣ်
လၢကတဲပှၤခရံၣ်အဂ့ၢ်နီၢ်နီၢ်လၢကျဲတဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်လီၤ.ခိဖျိလၢခရံၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လၢလံာ်စီဆ့မ့ၢ်လံာ်လၢအကမၣ်တအိၣ်ဒီး
အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်တဒ်သိးလိာ်အသးအဃိ ပကြၢးသးခုလၢခရံၣ်ဖိမုၢ်မဆါတနံၤအံၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိးကြၢးတူၢ်လိာ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤအံၤ
လီၤ.

ဒ်ကစၢ်ယုၤအဲၣ်ဖီဒီးသ့ၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသးအသိး, ဒ်ယုၤသးခုၣ်လၢကစၢ်ကလိဒီးထံကျိထံကွာ်ဒီးသးခုၣ်လီၤပုၤလၢအတၢ်ဒ်သိးလိာ်သးတဖၣ်အသိ, အဝဲသးခုၣ်တၢ်စ့ၢ်ကီးအဖိအလံၤတဖၣ်လၢဟ့ၣ်ထီၣ်အတၢ်ထံၣ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါအဖိခိၣ်အတၢ်ဒ်သိးလိာ်အသးဘၣ်လီၤ.

ယၢၤကြးသ့ၣ်ညါလၢခရံၣ်ဖိအယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါလၢကီၢ်အၤဖျါခၢ်အပုၤပုၤလၢကဃုထၢဒီးပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီတဖၣ်န့ၣ်လီၤဆီဒီးခရံၣ်ဖိအယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါလၢညၤယိးငံအဝုၢ်ပုၤလီၤ. ပၤကြးသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးလၢခရံၣ်ဖိအယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါလၢအမဲၣ်ရံၣ်ကၤကလံၤထံးန့ၣ်လီၤဆီဒီးခရံၣ်ဖိအယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါလၢဘၣ်ကွံၢ်(တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်)တက့ၢ်လီၤ. တၢ်လီၤဆီအံၤမ့ၢ်တၢ်အစၢလၢကစၢ်ယုၤအုၤအပုၤဂီၢ်မုၢ်လၢအအုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်ဝဲတဖၣ် လၢကပာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်န့ၣ်ဒ်အပုၤကလုာ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအသိး, ဒီးစံးဆၢတၢ်ဒ်အတၢ်လိာ်ဒ်ဒဲအသိးလီၤ.

ခံတီၤတတီၤ,တၢ်လီၤဆီတနီၤနီၤမ့ၢ်တၢ်လၢအဟဲစိာ်တၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးသ့ဒီးလိာ်ဘၣ်လၢပကပလီၢ်ပဒီပသးလီၤ.လၢတၢ်လီၤဆီလိာ်သးကမ့ၢ်ထဲတၢ်ဃုထၢမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ပာ်ဒ်ပာ်ကဲတၢ်ဂ့ၢ်တခါခါအလီၢ်န့ၣ်, တၢ်လီၤဆီတဖၣ်အံၤကဲထီၣ်အသးဖဲကဂ့ၢ်တဖၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤတဂၤကလီၤဘၣ်လၢတၢ်စ့ၢ်ကမ့ၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ်,တၢ်မၤကမ့ၢ်ဒီးတၢ်ပလၢၢ်ဘၣ်ကမ့ၢ်အပုၤလီၤ.

ဖဲတၢ်လီၤဖးအံၤမၤအသးလၢတၢ်အိၣ်ဖျါပုၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်,ပုၤတဂၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤတဖုအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအကမ့ၢ်လီၤ.ဒီးလၢတၢ်အိၣ်သးတနီၤနီၤအပုၤန့ၣ်,ပုၤကီးဂၤဒဲးလၢတၢ်အိၣ်ဖျါပုၤအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအကမ့ၢ်လီၤ. ဖဲတၢ်အံၤကဲထီၣ်အသးတဘျီလၢလၢ,လၢတၢ်ဆီၣ်လီၤသးအပုၤပၤကြးသ့ၣ်ညါတၢ်ကမ့ၢ်အံၤဟဲအိၣ်ထီၣ်ဖဲလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢကထံၣ်န့ၣ်တၢ်ကမ့ၢ်အဂီၢ်, ပၤကြးထံၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးပနီၢ်ကစၢ်ဒ်ဒဲအတၢ်ကမ့ၢ်, အိၣ်ကတဲၤကတီၤသးလၢကထံၣ်န့ၣ်တၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လၢဟဲန့ၣ်လီၤလၢပယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါအပုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢက့ၢ်အကတဘိတဒီ,ပၤကြးမၤစၤပုၤစ့ၢ်က့ၢ်န့ၣ်က့ၢ်တၢ်လၢအကတဖၣ်ဒ်သိးကမၤဂ့ၢ်ထီၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၤန့ၣ်လီၤ. တဘျီတခါတၢ်အံၤကညီ,ဘၣ်ဆၣ်တဘျီတခါတၢ်မၤအံၤကကီၢ်ဝဲဒ်ဒဲမးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပၤကြးသ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်ဒ်အံၤ- ပမၤလီၤမၤပတၢ်ကမ့ၢ်ဂ့ၢ်ပုၤတၢ်ကမ့ၢ်ဂ့ၢ်တကတၢ်နီၤတဘျီတုၤကစၢ်ခရံၣ်ဟဲကဒါက့ၢ်လၢတၢ်လၢကပီၤအပုၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့ၣ်က့ၢ်,မ့ၢ်ပမူပဒါလၢပကဂ့ၢ်က့ၢ်စးသပုၤပုၤလၢပကအိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်လိသိလိလၢအဘၣ်မၤစၤပုၤဒီးပုၤလၢကအိၣ်ဒီးလံာ်စိဆ့တၢ်သိၣ်လိလၢအဘၣ်လီၤ. သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်တၢ်လၢစီၤပီၤလူးကွဲးဝဲဖဲလံာ်

ပလီၢ်န့ၣ်သးလၢနကစၢ်ဒ်ဒဲအဝုၢ်,ဒီးလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သိအဝုၢ်တက့ၢ်.အိၣ်လၢအပုၤဆိးလၢအပုၤတက့ၢ်.အဝုၢ်ဒ်အံၤ,နမ့ၢ်မၤဒ်န့ၣ်ဒီး ,နကအုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်နသးဒ်ဒဲ,ဒီးပုၤလၢအနီၤဟူတၢ်လၢနတဖၣ်လီၤ.(ဝတံၢ်မသး ၄:၁၆).

လၢခံကတၢ်,ဖဲပကွၢ်သကွၢ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်န့ၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်,ပၤကြးဟးဆူးတၢ်ထံၣ်တဒီတၢ်ဖဲပယုၤသ့ၣ်ညါတၢ်တမံၤဃီဒီးတၢ်လီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်လၢပုၤပိာ်ခရံၣ်အံၤတဖၣ်အကျါလီၤ. ပတၤကြးဟးဆူးတၢ်ဂ့ၢ်လၢအရ့ဒ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါအတၢ်တမံၤဃီဘၣ်,-အဝဲန့ၣ်ကထီဒါဘၣ်ခရံၣ်အတၢ်ထုကဖၣ်လီၤ. သန့ၣ်က့ၢ်ပတၤကြးလဲၤလၢအကတဒီဒီးမုၢ်လၢပုၤကီးဂၤဒဲးကဘၣ်န့ၣ်တၢ်တမံၤဃီ အဒိ- ဒ်သိးခရံၣ်အတၢ်ဟဲကဒါက့ၢ်အဆၢကတီၢ်- အဝဲအံၤကပာ်ဖျါထီၣ်လၢပတတူၢ်လိာ်ပတၢ်တလၢတပုၤတဖၣ်ဘၣ်ဒီးပျဲပတၢ်ဒဲးဘးပပတၢ်အိၣ်မူဒီးလီၤ.

ဖဲပမၤလိသကီးသ့ၣ်ထီၣ်သကီးယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါအံၤ, ပကသုပုၤတၢ်မၤဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပုၤလၢကဆီၣ်ထွဲပယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါလၢအမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီလီၤ.အဝဲအံၤကမၤစၤပုၤလၢပကထံၣ်န့ၣ်တၢ်လီၤပလိာ်လၢပုၤစ့ၢ်က့ၢ်န့ၣ်က့ၢ်အကျါလီၤ.တကတီၢ်ဃီ,ခီဖျါလၢတၢ်န့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်အါမံၤန့ၣ်အိၣ်အါန့ၣ်ဒီးပုၤတၢ်မၤဖိအတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်ခိၣ်သ့ၣ်အသိ, ပၤကြးသ့ၣ်နီၣ်လၢတၢ်လီၤဆီအါမံၤအိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲလၢပုၤစ့ၢ်က့ၢ်န့ၣ်က့ၢ်တၢ်တဖၣ်အကျါလီၤ.

လၢတၢ်မၤလိအံၤအပုၤခဲအံၤပထံၣ်လံ “ခရံၣ်ဖိအယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါ” အခီပညီအသိး, ပကကွၢ်သကီးတၢ်မၤလိလၢအသိတခါလၢအခိၣ်တီမ့ၢ်ဝဲ-ယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါအတၢ်ဟဲလီၤစၤလီၤသ့ၣ်လၢခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအပုၤလီၤ. ဖဲပသ့ၣ်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိအယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါအဆၢကတီၢ်န့ၣ်,ပကထံၣ်န့ၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပီၣ်ညါအတၢ်ဟဲလီၤစၤလီၤသ့ၣ်ဖဲလဲၣ်?

ခရစ်တော်အတတ်လောကလောသွင် - Christian Traditions

လောကစံးဆာတၢ်သံကွၢ်အံၤပကတဲသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်သၢမံၤ -တၢ်ပကတဲ“ယုၤဂ့ၢ်ပိညါတၢ်လောကလောသွင်”အိၣ်ပညိ; ခံ,ပကဘုသ့ၣ်ညါယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတတ်လောကလောအတတ်တိၣ်တၢ်မၤတဖၣ်; ဒီးသၢ,ပကဘုသိထံတၢ်လောကလောတဖၣ်အံၤပတဲဘၣ်ကူဘၣ်ကံပတၢ်အိၣ်မူဒ်လဲၣ်လီၤ.အဆိကတၢ်ပကကွၢ်သကိးခရစ်တော်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတတ်လောကလောသွင်အဂ့ၢ်လီၤ.

ထူးထီၣ်“တၢ်လောကလောသွင်”အိၣ်ပညိ Defining “Tradition”

ပုၤခရစ်တော်လၢအနၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါကဒီးအသိတစုတဖၣ်သုတၢ်ကတိၤ “တၢ်လောကလောသွင်” လၢကျဲအါတိအသိပလိၣ်ဘၣ်တဲဒုးသ့ၣ်ညါလၢပပာ်အိၣ်ပညိဒ်လဲၣ်လီၤ.လၢပကဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်အံၤရဲၣ်အဂီၢ်ပကဟ့ၣ်ဆိအိၣ်ပညိလၢအတမ့ၢ်တဖၣ်ဒီးရဲၣ်ပူးတၢ်လၢအတမ့ၢ်အိၣ်ပညိတဖၣ်,တံၤဒီးပကဟ့ၣ်ထီၣ်အိၣ်ပညိလၢအဘၣ်ဒီးရဲၣ်ပူးပပာ်အိၣ်ပညိဒ်လဲၣ်လီၤ. အဆိကတၢ်ပကကွၢ်သ့ၣ်ညါလၢခရစ်တော်လၢအနၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါခံစုတစုတဖၣ်မုၢ်မဆါတနံၤအံၤထံၣ်တၢ်ကတိၤ “တၢ်လောကလော ” ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ကတိၤလၢအတဘၣ်ခိၣ်ဖျါတၢ်ကတိၤအံၤဘူးဒ်မးဒီးမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအလုၢ်အလၢအသိလီၤ.

အိၣ်ပညိလၢအတဘၣ် Negative Definition

ဒ်ကွီၣ်န့ၣ်ဖျါကွဲးဝဲ, “တၢ်ပိၣ်ထွဲမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအလုၢ်အလၢ” ကဲထီၣ်အသးဖဲတၢ်နၢ်လံာ်စီဆံၣ်အမ့ၢ်ယုၤကလုၢ်ကထိဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၢ်အိၣ်ပညိလၢအဆၢကတိၢ်လီၤ.” တၢ်ကတိၤ,တၢ်မၤဒ်မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအသိၣ်လိအသးအလုၢ်အလၢအသးညိန့ၣ်ပာ်ဖျါပုၤကညိအတၢ်ဘၣ်သး,မ့ၢ်တၢ်လောကလောသွင်အတၢ်ဘၣ်သး,တမ့ၢ်တၢ်လောကလံာ်စီဆံၣ်ယုၤကလုၢ်ကထိဘၣ်.

လၢကစၢ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအစီန့ၣ်အဝဲထီၣ်ဒါတၢ်လုၢ်ပိၣ်ထွဲမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအလုၢ်အလၢလီၤ. ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအစီန့ၣ်ပာ်ဖျါပုၤကညိအတၢ်ပိၣ်ထွဲမိၢ်ပၢ်လုၢ်လၢဒ်ပုၤသ့ၣ်လံာ်, ပုၤဖၤရံၤဒီးပုၤစၢ်ဒီးကဲမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ပာ်ဒ်တၢ်လၢအဲၣ်ဒီးပာ်ဒ်ဝဲဒ်န့ၣ်ဒီးကစၢ်ယုၤကလုၢ်ကထိတက့ၢ်လီၤ.ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအစီန့ၣ်ပာ်ဖျါပုၤကညိအတၢ်ပိၣ်ထွဲမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအလုၢ်အလၢ ၇:၈,၁၃

သုပာ်ကွၢ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်သိၣ်တၢ်သိ,ဒီးသုတိၢ်န့ၣ်ပုၤကညိအတၢ်စံၣ်စါတဲစါလီၤ.အန့ၢ်ဒီးသုမၤဟးဂီၢ်ယုၤကလုၢ်အကထိလၢသုတၢ်စံၣ်စါတဲစါလၢသုစံၣ်စါက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.ဒီးတၢ်ဂုၤတၢ်ဂၤဒ်န့ၣ်အသး,သုမၤအါမံၤလီၤ.(မၤကူး ၇:၈,၁၃)

ပုၤလၢအပိၣ်ခရစ်တော်အံၤအံၤတဖၣ်ကြၢးပာ်တ့ၢ်မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢတဖၣ်ခိၣ်ဖျါ လၢတၢ်အံၤပံးန့ၣ်တၢ်လီၤလၢကစၢ်အကလုၢ်ကထိကြၢးဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲလီၤ. ဒ်ကစၢ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအစီန့ၣ်ပာ်ဖျါပုၤကညိအတၢ်ပိၣ်ထွဲမိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအလုၢ်အလၢအသး,ပဝဲစ့ၢ်ကိးပကဘၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်အလုၢ်အလၢတဖၣ်ခိၣ်ဖျါထဲယုၤအတၢ်လီၣ်ဖျါကဆုၤပတၢ်န့ၣ်, တမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖျါအလုၢ်အလၢတဖၣ်ဘၣ်.

ခံခါတခါ,ပမ့ၢ်ဘၣ်ထီၣ်ဒါမိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢဘၣ်ဆၣ်,ပကြၢးအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအထီဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤလီၤ.မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢမနုၤတဖၣ်လၢအပမၤစၢ်ပုၤလၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါလဲၣ်?

အိၣ်ပညိလၢအတဘၣ် Positive Definition

လၢပဂီၢ်န့ၣ်တၢ်ကတိၤကသိၣ်တလီၤတသီဘၣ်.ဘၣ်ဆၣ်ပုၤတၢ်မၤဖိစီပိလူးဒုးထံၣ်ပုၤ လၢတၢ်ပိၣ်ထွဲမိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢအံၤမ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်ဒ်ပမ့ၢ်ခရစ်တော်အနီၣ်ခိအသးလီၤ.ပကကွၢ်တၢ်လၢစီပိလူးဖဲဘၣ်ပုၤကရံၣ်သူးဖိဖဲလံာ် ၁ကရံၣ်သူး ၁၅:၃

ယဟ့ၣ်လီၤသုလၢတၢ်အဆိတဖၣ်အကျါ,တၢ်လၢယဒီးန့ၣ်စ့ၢ်ကိးယဲ,လၢခရစ်ဒီးသံအသးလၢပတၢ်ဒီးဘးအသိ,ဒ်တၢ်ကွဲးအသးအသးလီၤ. (၁ကရံၣ်သူး ၁၅:၃)

တၢ်ကတိၤလၢအဟံၣ်ဖျါ“ဟ့ၣ်လီၤ”မ့ၢ်ဖၣ်တၢ်အိၣ်မိး“န့ၣ်ဘၣ်”မ့ၢ်ဖၣ်တၢ်လဲၣ်ဘၣ်နီၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤစီၤ ပီၤလူးသ့ၣ်အိၣ်တၢ်လၢဖဲအဝဲဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးခရံၣ်ဖိလံၤပျါဘီၣ်အတၢ်သိၣ်လိသီလိလီၤ.

တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ၣ်ဒိၣ်လၢပတၢ်ကတိၤသကိးအပူၤမ့ၢ်လၢတၢ်ကတိၤအံၤမ့ၢ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်လၢ ပှၤယူၤအဖိတဖၣ်သ့ၣ်ဒီးပၢ်ဖျါထီၣ်ယူၤအဖိအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်လီၤ. စီၤပီၤလူးထံၣ်ဝဲလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်န့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟဲလီၤ စၢၤလီၤသ့ၣ်လၢပှၤတကၢ်ဆူပှၤတကၢ်အအိၣ်,လၢပှၤတစီၤဆူပှၤတစီၤအအိၣ်လီၤ.ပမ့ၢ်သ့ၣ်တၢ်ကတိၤ “တၢ်ဟဲလီၤစၢၤ”လၢအလီၤ ဆီဒီးစီၤပီၤလူးဘၣ်ဆၣ်,ဖဲပသ့ၣ်တၢ်ကတိၤ “ခရံၣ်ဖိအလုၢ်အလၢအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်တဖၣ်”မ့ၢ်တမ့ၢ် “ခရံၣ်ဖိအလုၢ်အလၢအ တၢ်ဟဲလီၤစၢၤ”န့ၣ် မိပသ့ၣ်ထံၣ်လၢအတဘၣ်တဂ့ၤ. ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်စီၤပီၤလူးအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်တၢ်ကတိၤလၢအဂ့ၤအ သိးအဃိလီၤ.

ဖဲပကွၢ်တၢ်အံၤအတၢ်တိၢ်န့ၣ်,ယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်အံၤ

မ့ၢ်ယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအတၢ်သိၣ်လိအတၢ်မၤ,အတၢ်တူၢ်ခိၣ်ပၢ်သးလၢအအိၣ်တ့ၢ်လံၤတ့ၢ်လံၤလၢအဟံၣ်ဖျါတၢ်အိၣ်ဖိၣ် အဒုတဖၣ်အတၢ်လီၤဆီလီၤ.

ပကနီၤဖးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤလၢကျဲၣ်ခံၣ်တိၤ. တၢ်တခါ, မ့ၢ်ဝဲ “ယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအတၢ်သိၣ်လိ,တၢ်မၤဒီးတၢ်တူၢ်ခိၣ်ပၢ်သးလၢအအိၣ် တ့ၢ်လံၤတ့ၢ်လံၤလီၤ.” အဝဲအံၤအအိၣ်ပညီမ့ၢ်ဝဲ,ဖဲပတဲဘၣ်ယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလၢတၢ်မၤလိအံၤအပူၤန့ၣ်,တမ့ၢ်တၢ်လၢအ မၤအသးဖဲအပူၤကွံာ်တစီၤဖိဘၣ်. မ့ၢ်တခါ,ယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအဂ့ၢ်အကျိၤလၢပမၤလိအိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပှၤလၢအအိၣ်ပၢ်စၢၤယံာ် တ့ၢ်လံၤန့ၣ်လီၤ. လၢပတၢ်ထုးထီၣ်အအိၣ်ပညီအံၤပကတဲဒ်အံၤ, ထဲတၢ်န့ၣ်လၢအဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်မ့ၢ်အိၣ်အန့ၣ်ယံာ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ် တူၢ်လိာ်အိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဒီးပၢ်အိၣ်အမ့ၢ်တၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်/မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုအတၢ်ဟ့ၣ်သါလီၤ.

ဒီးခံၣ်တမံၤ,ယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤ “မၤလီၤဆီတၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်လီၤ.” လၢတၢ်ကတိၤအ ဂၤတဖျါ, လၢပတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤပတိၢ်န့ၣ်တ့ၢ်လံၤလၢတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအတၢ်ကရၢကရိဖဲလဲၣ်တဖုလဲၣ်လၢအအိၣ်မူလီၤဆီလိာ် သးဒ်လဲၣ်န့ၣ်ဖျါလၢအသကဲးပဝးလီၤ.တၢ်မနုၤလၢအဒုးကဲဘျၢထံ,ဘျၢထံလဲၣ်? ဘျၢထံအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်/အလုၢ်အလၢ လီၤ.တၢ်မနုၤလၢအဒုးကဲမဲးသိၣ်ဒုးစံး,မဲးသိၣ်ဒုးစံးလဲၣ်? မ့ၢ်အတၢ်ဟဲလီၤစၢၤ/အလုၢ်အလၢလီၤ.ဖဲပှၤစူၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်ကရူၢ်ကရၢ တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်ခိၣ်ပၢ်သးလၢအန့ၣ်ယံာ်ထီၣ်န့ၣ်, တၢ်တူၢ်ခိၣ်ပၢ်သးအံၤ ကဲထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါကျဲၣ်လၢအပိာ်ဝဲန့ၣ် လီၤ.အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်န့ၣ်အဟံၣ်ဖဲအဘၣ်ဃးဒီးအမိၢ်အတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဒၣ်ဝဲဒိၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဂၤတက့ၢ်လီၤ.

ခဲအံၤပတဲသကိး ယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤအအိၣ်ပညီဝံၤလံ, ပကြၢးသ့ၣ်ညါတၢ်လၢအမၤအသးသ့ၣ်လၢခရံၣ်ဖိယွၤဂ့ၢ်ပီၤ ညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤအပူၤလီၤ.

တၢ်သကဲးပဝးလၢတၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အပူၤ Tendencies of Traditions

လၢတၢ်မၤလိလၢအပူၤကွံာ်တခါအပူၤ,ပမၤလိန့ၣ်လၢယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါပၢ်ဃုာ်ဒီးတၢ်သိၣ်လိတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပှၤ, တၢ်မၤဒီးတၢ် တူၢ်ခိၣ်ပၢ်သးလီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်အဝဲအံၤအဃိ,ပကြၢးသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးလၢယွၤဂ့ၢ်ပီၤညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလၢခရံၣ်ဖိအကျိၤစ့ၢ်ကိးလီၤ ဘၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်သၢမံၤအံၤအကျိၤတခါမ့ၢ်ခံၣ်ခါလီၤ.-တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တနီၤဟ့ၣ်ဝဲတၢ်သိၣ်လိတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အဂ့ၢ်အဆၢကတိၢ်အါဝဲ; တနီၤမၤထဲတၢ်မၤ,ဒီးတနီၤပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးထဲတၢ်တူၢ်ခိၣ်ပၢ်သးတမံၤဇၢလီၤ. အဆိကတၢ်,တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တနီၤအတၢ်လီၤဆီလိာ် သးန့ၣ်ဖျါလၢအတၢ်သိၣ်လိတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပှၤလၢအဟဲလီၤစၢၤလီၤဆီအဃိလီၤ.

တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ် **Doctrine**

ပသ့ၣ်ညါလၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘျီအတၢ်ကရၢကရိတဖုဂ့ၤတဖုဂ့ၤထံၣ်လီၤအသးလၢအမ့ၢ်ဒ်လဲၣ်/ကိးလီၤအသးလၢအမ့ၢ်တၢ်
ခီဖျိတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ်လၢအဟံးဃာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲအတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်န့ၣ်ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢအတၢ်သိၣ်လိန့ၣ်ယုၤဒီးအတၢ်
စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ်တဖုဂ့ၤလီၤ. သန့က့မ့ၢ်တၢ်လီၤသးအုးလၢ,တၢ်အိၣ်ဖျိတၢ်ကရၢကရိဒ်အံၤတဖုဂ့ၤပာ်ဒိၣ်ထဲတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ်အ
ဂ့ၢ်တမံၤဇၢအဃိမၤလၢအဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ထံၣ်တဒ်သိးလၢတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ်အပူၤလီၤ. ဒီးညိၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢ
ပှၢ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ်လၢအဒ်သိးလိာ်အသးလီၤ. တၢ်ဒ်အံၤသိးညိၣ်န့ၣ်ဒုးကတၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်မၤလိတၢ်လၢအပတီၢ်
ထီတမံၤဇၢ,ဖဲတၢ်မၤလိဒီးတၢ်န့ၢ်ပာ်မ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်ကတၢ်လၢအတၢ်န့ၢ်အပူၤလီၤ.

တၢ်မၤထွဲ **Practice**

ခံမံၤတမံၤ, တၢ်ကရၢကရိတနီၤနီၤထံၣ်လီၤအသးလီၤခီဖျိတၢ်လၢအမၤဝဲတဖုဂ့ၤလီၤ. တၢ်အိၣ်ဖျိအိၣ်ဝဲအါဖုလၢအထံၣ်
လီၤအသးဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤန့ၢ်ခီဖျိတၢ်လၢအမၤဝဲ,တမ့ၢ်တၢ်လၢအသိၣ်လိဝဲဘၣ်.အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤဒ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်မၤအသိးဒီး အတၢ်
ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖုဂ့ၤမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အဂံၢ်အဘါအဒိၣ်ကတၢ်လီၤ. တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မၤတဘၣ်မၤတဖုဂ့ၤမၤစ့ၤလီၤတၢ်အိၣ်ဖျိအ
တၢ်န့ၢ်ခီဖျိတၢ်ဖံးတၢ်မၤတခါဇၢလီၤ. ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘျီတၢ်ဘျီကဲထီၣ်တၢ်မၤလီၤ.ဒီးတၢ်ပာ်ဒိၣ်တၢ်မၤအါတလၢကဲထီၣ်ထဲတၢ်မၤ
ထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီတခါဇၢလီၤ.

တၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သး **Pathos**

ဒီးသၢခါတခါ, ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အဂၢၤတနီၤပာ်ဒိၣ်ထဲတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးတမံၤဇၢလီၤ.ပှၢ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်
ပာ်သးမ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိဒ်အံၤတဖုဂ့ၤအပူၤလီၤ. တၢ်ဘျီတၢ်ဘျီအပူၤအတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးအဂ့ၢ်ဒိၣ်တုၤဒုၣ်လဲာ်
တၢ်အဂၢၤတဖုဂ့ၤတၢ်တပာ်ကဲအီၤလၢဘၣ်.ပှၢ်ခရံၣ်ဖိတကလုာ်အံၤ တပာ်ဒိၣ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ်ဘၣ်.ပှၢ်ကကိးအီၤလၢပှၢ်တဖုပှၢ်
တကရၢအမံၤန့ၣ်ညိၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တတူၢ်လိာ်ဘၣ်.အဝဲသ့ၣ်တူၢ်ဘၣ်မ့ၢ်မးပှၢ်ကိးအီၤသ့ၣ်လီၤ. အဃိဒီးဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤဒ်အမ့ၢ်
ပှၢ်လၢအပိာ်ထွဲလူၤအတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဒုၣ်လဲာ်လီၤ.

ပှၢ်ကိးဂၤဒဲးအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လီၤခီဖျိအထူးထီၣ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အခီပညါလီၤ. သန့က့ပတဲသ့ၣ်လၢခရံၣ်ဖိ
အတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်တဖုဂ့ၤဘၣ်ထွဲဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သကဲးပဝးလၢပတဲဖျါတုၤလံအီၤတဖုဂ့ၤအံၤတခါမ့ၢ်တမ့ၢ်ခံခါလီၤ.

ခဲအံၤဖဲပတဲပသ့ၣ်ညါဒီးထံၣ်ဘၣ်ခရံၣ်ဖိအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤဒီးတၢ်ဟဲလီၤစၢၤတဖုဂ့ၤအံၤအခီပညါဝံၤဒီး, ပကြးတၢ်နီၣ်ယုၤဂ့ၢ်
ပိညါတဖုဂ့ၤအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလၢတၢ်မၤလိတဖုဂ့ၤအံၤအပူၤလၢပတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအဂီၢ်လီၤ.

တၢ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢတၢ်ဟဲလီၤစၢၤအပူၤ **Importance of Traditions**

လၢပမ့ၢ်တဲအီၤယိယိဖိန့ၣ်, တၢ်သ့ၣ်ညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤအတၢ်ဂ့ၢ်ခံခါ -တၢ်တခါ, မၤစၢၤပှၢ်ဒ်သိးပကသ့ၣ်ညါလီၤပသး
ဂ့ၢ်ထီၣ်,ဒီးခံခါတခါ, မၤစၢၤပှၢ်ဒ်သိးပကသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ်ပှၢ်ကအါထီၣ်လီၤ.ပကကွၢ်သကိးတဖုဂ့ၤဖိဘၣ်ဃးပှၢ်ကွဲဖိလၢအမၤလိယုၤဂ့ၢ်
ပိညါတဖုဂ့ၤထံၣ်လီၤအသးလၢတၢ်မၤလိယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤအပူၤဒ်လဲၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါလီၤသး Awareness of Ourselves

အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်, ခရံၣ်ဖိတဖၣ်သ့ၣ်ထီၣ်အယုၤဂ့ၢ်ပိညါလၢအတၢ်ပာ်ဃုာ်ဒီးယုၤဂ့ၢ်ပိညါမိၣ်ပုၤလၢအအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ် အပူၤဘၣ်. ယၢနၢ်ဟူၣ်ဘၣ်အဘျီတစ့ၤဘၣ်လၢပုၤကွီၣ်ဖိပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်တဲယၤလၢသၢဝဲသ့ၣ်သၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ် ဘၣ်လီၤ,ထဲအဝဲသ့ၣ်ဖးလံာ်စီဆုံဒီးသးစီဆုံသိၣ်လိအိၣ်လီၤ.

တၢ်ထံၣ်ဒ်အံၤတကလုာ်န့ၣ်ဟူၣ်ထီၣ်သၢလီၤဒီးဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲအိၣ်လၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤပုၤလၢအကိးလီၤအသးလၢခွါပုၤ အထံၣ်န့ၣ်တၢ်အိၣ်မူအသီလီၤ. ဖိတၢ်လၢတၢ်မၤလိလုၤတုၤလုၤတီၤလၢတၢ်အိၣ်မူလၢတၢ်အိၣ်မူအသီတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်သိးကထုး လီၤဖးအသးဒီးယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ထံၣ်တၢ်လီၤပလိာ်တဖၣ်ဒီးယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

နကသ့ၣ်နီၣ်ပုၤတကအတၢ်ထံၣ်လီၤ.ပုၤတကအံၤမ့ၢ် ဒဲးစံးခါထၢးစံး ဒီးအတၢ်ထံၣ်အံၤဖျါဖဲအဝဲဒီသဒၢခရံၣ်ဖိအတၢ်စူၢ်တၢ် နၢ်အခါလီၤ. ဒဲးစံးခါထၢးစံး သးဒုဒီလၢတၢ်ခဲလၢာ်အဃိဒ်သိးအဝဲနီၤဖးတၢ်သ့ၣ်ညါဒီးတၢ်နၢ်မူသုတၢ်တဖၣ်, ကြၢးဘၣ်တၢ်စူးကွံာ်အိၣ်ဖဲပဃုာ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢအအိၣ်ဒီးအမိၣ်လံာ် မိၣ်ပုၤအခါလီၤ.

လၢကျဲအါတီ, ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်မၤလီၤဖးအသးဒီးတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်, လီၤဆီဒၣ်တၢ်ခရံၣ်ဖိအ ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်, အဝဲအံၤမ့ၢ်ကျဲလၢအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်လၢကဒုးတုၤအိၣ်ဆူတၢ်အိၣ်မူအကပီၤအသီ, မ့ၢ်ယုၤဂ့ၢ်ပိ ညါလၢအပတီၢ်တပတီၢ်ဃီဒီး(ခၢ်ထဲးရှၢၣ်)လီၤ.ခိဖျါလၢတၢ်ထံၣ်ဒ်အံၤအဃိ မ့ၢ်တၢ်လီၤသးအုးလၢ ပုၤအါဂၤလၢကီၢ်မုၢ်န့ၣ်ပာ်တ့ၢ် ကွံာ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်စူၢ်တၢ်နၢ်ဒီးအတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လီၤ. ပုၤလၢအထံၣ်တၢ်လၢခွါတၢ်သဘျီအပူၤတဖၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအဒုးကဲထီၣ်ခွါ ဆၢကတီၢ် ခဲအံၤပုၤလၢအအိၣ်မူလၢတၢ်အိၣ်မူလၢအသီဒီးဟဲစိာ်အတၢ်ထံၣ်အံၤဆူယုၤဂ့ၢ်ပိညါအအိၣ်လီၤ.

သနၢ်ကကျဲလၢအဂ့ၢ်န့ၣ်အံၤ အိၣ်ဝဲလၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤတဖၣ်အပူၤလီၤ.လၢပကထုးလီၤဖးပသးဒီးယုၤဂ့ၢ်ပိ ညါအတၢ်သိၣ်လိပာ်စၢၤအလီၤန့ၣ်,ဂ့ၢ်ဒိၣ်တက့ၢ်လၢပကြၢးသ့ၣ်ညါလီၤပသးအါထီၣ်လီၤ.လၢတၢ်ကတီၤအဂၤတဘီ,မ့ၢ်တၢ်လၢအ ကကဲဘျီကဲဖှိၣ်လၢပဂီၢ် ဖဲပသ့ၣ်ညါပတၢ်န့ၣ်သၢပတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်လၢအဘၣ်ကူဘၣ်ဂံာ်ပာ်စၢၤ ပတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပယုၤဂ့ၢ်ပိ ညါခိဖျါလၢတၢ်သ့ၣ်ညါလီၤပသးမၤစၢၤပုၤလၢအကခံကွံာ်စိာ်ကွံာ်ဒီးကတီၤတၢ်လၢအဘၣ်ကူဘၣ်ဂံာ်ပုၤတဖၣ်ကသ့လီၤ.

ကမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤစၢၤပုၤလၢပကသံကွံာ်တၢ်သံကွံာ်တနီၤလီၤ. တၢ်သံကွံာ်တၢ်တဖျါ,တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖဲလဲၣ်တဖုလၢပကိး အိၣ်လၢပမိၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်လဲၣ်? ပကဆိကမိၣ်တၢ်သံကွံာ်အံၤဒီးစံးဆၢအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တၢ်ကရၢကရိတဖုအဖီခိၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ် ကရၢကရိသဘျီတဖုအဖီခိၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အအံၤ,ပတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သကဲးပဝးဒ်လဲၣ်? မ့ၢ်နတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ပာ်ဒိၣ် တၢ်ထံၣ်ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ် အိၣ်သိၣ်ဒီးစံး/တၢ်စူၢ်တၢ်နၢ်မိၣ်ပုၤခါ? အိၣ်သိၣ်ဖြူစံး/မ့ၢ်တၢ်မၤခါ? အိၣ်သိၣ်ဖဲသိးစံး/တၢ်တူၢ်ဘၣ်ခါ? နဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်? တၢ်နၢ်ခါ? တၢ်မၤခါ?တၢ်ပလၢာ်ဘၣ်ခါ? တၢ်မနုၤလၢအမၤဆူထီၣ်နတၢ်နၢ်လဲၣ်? တၢ် မနုၤမၤဆူထီၣ်နတၢ်အိၣ်လၢခရံၣ်ပူၤလဲၣ်? ဝံၤဒီးယုၤဂ့ၢ်ညါနတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်အဂ့ၢ်ခိဖျါတၢ်သံကွံာ်ဒ်အံၤတက့ၢ်. တၢ်စူၢ် တၢ်နၢ်အမိၣ်ပုၤအအိၣ်ကတၢ်မနုၤတဖၣ်လၢအရ့ဒိၣ်ကတၢ်လဲၣ်? ပတၢ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢတၢ်သကဲးပဝးမနုၤတဖၣ်လဲၣ်? တၢ်ပာ် သးမနုၤတဖၣ်လၢတၢ်တူၢ်လိာ်အိၣ်သ့လဲၣ်တသ့လဲၣ်? ဖဲနသံကွံာ်တၢ်သံကွံာ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်နကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဘၣ်နတၢ်ဟဲလီၤ စၢၤလီၤသ့ၣ်အဂ့ၢ်လၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်နခရံၣ်ဖိအယုၤဂ့ၢ်ပိညါဒ်ဝဲလီၤ.

ခဲအံၤပကမၤလိသကိးတၢ်ဂ့ၢ်လၢယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤန့ၣ် တမ့ၢ်ထဲအရ့ဒိၣ်လၢအဘၣ်ကူဘၣ်ဂံာ်ပုၤဘၣ်. မ့ၢ်စ့ၢ် ကိးတၢ်လၢအဘၣ်ကူဘၣ်ဂံာ်ပုၤအဂၤလီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ်ပုၤဂၤ Awareness of Others

တဘျီလၢလၢဖဲပတဲသကိးယုၤဂ့ၢ်ပိညါဒီးပုၤခရံၣ်ဖိအဂၤန့ၣ်, ပကြၢးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ကရၢကရိဒီးအတၢ် ဟဲလီၤစၢၤန့ၣ်ဘၣ်ကူဘၣ်ဂံာ်အဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်တူၢ်ခိၣ်ပာ်သး, အတၢ်နၢ်တဖၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါ လၢအဘၣ်ဃးဒီးအဝဲသ့ၣ်လီၤ.

အဝဲသွန်ပာ်ဖျါထီၣ်အဒိပညီလၢခရံၣ်ဖိကရၢအကအဖၣ်အတၢ်ထံၣ်တဒိးသိးနၢဘၣ်. အဝဲသွန်အတၢ်ပာ်ဒိၣ်လီၤဆီ,အဂံၢ်အဘါလီၤဆီ,ဒီးအတၢ်ဂံၢ်ဆံးဘါစၢ်လီၤဆီဒီးနၢလီၤ.ပမုၢ်သွန်ညါအတၢ်လီၤဆီဒိအါ,ပတၢ်ရုလိာ်ဘၣ်ထွဲဒီးအဝဲသွန်အသူအသၣ်ကဒိဂ့ၤလီၤ.

ပနၢ်လၢ မ့ၢ်တၢ်အရုဒိၣ်လၢပဝဲခရံၣ်ဖိတဖၣ်ပကဘၣ်သွန်ညါနၢ်ပာ်လီၤပသးတကးဘၣ်နၢ်ပာ်ပုၤက, ဒ်သိးပကတြီဆၢတၢ်လီၤဖးလၢအတကြၢးကဲထီၣ်တဖၣ်ဒီးပကအိၣ်ဒီးတၢ်တဲသကိးလၢအအိၣ်ဒီးအသူအသၣ်လီၤ.

ဖဲပထံၣ်ခရံၣ်ဖိအယုၤဂ့ၢ်ပိညါအဒိပညီဝံၤဒီးတၢ်အရုဒိၣ်လၢပကြၢးသွန်ညါလီၤက့ၤပယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢ်လီၤသွဲၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါဝံၤဒီး, ပကြၢးကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤသၢမံၤ, တမံၤလၢအမ့ၢ်- တၢ်ဆီတလဲအသီအတၢ်ဟဲလီၤစၢ်လီၤအဂ့ၢ်လီၤ. ပကြၢးတဲသကိးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဒီဖျါလၢတၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤကဘၣ်ကူဘၣ်ကံပတၢ်နၢ်ပာ်ပတၢ်ထံၣ်ဘၣ်သးယုၤဂ့ၢ်ပိညါလၢအသီမ့တမ့ၢ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါလၢအမ့ၢ်တၢ်အသီ(ရံၤဖိးမဲမ့ၣ်)ယုၤဂ့ၢ်ပိညါလီၤ.

ရံၤဖိမိအတၢ်ဟဲလီၤစၢ်လီၤသွဲၣ် Reformed Tradition

မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤသးအုးလၢပတၢ်နၢ်ပာ်ဘၣ်သး**Reform**ရံၤဖိမိအတၢ်အိၣ်ဖျါမုၢ်မဆါတနံၤအံၤစ့ဒိၣ်မးလီၤ.အဃိဒီး,ဒ်သိးပက မၤလိနၢ်ပာ်တၢ်မၤလိလၢအကဟဲတဖၣ်အံၤ, မ့ၢ်တၢ်အရုဒိၣ်လၢနကနၢ်ပာ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်ဟဲလီၤစၢ်လီၤအတက့ၢ်လၢယကတဲ ဖျါအံၤလၢတၢ်မၤလိလၢအကဟဲတဖၣ်လီၤ.

ယနၢ်နီၢ်နီၢ်ဒ်အံၤ, ဖဲပုၤသိၣ်လိယုၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်နၢ်ပာ်လီၤအသးန့ၣ်, ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်တက့ၢ်. လၢကခံကွၢ်စီၤကွၢ်ဒီးစံးဆၢမူဒါလၢတၢ်မၤလိအပူၤလီၤ.တၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤတနီၤကဟ့ၣ်နၢ်တၢ်သ့ၣ်မံသးမ့ၢ်,တနီၤနီၤတခီတဟ့ၣ်နၢ်တၢ်သးမ့ၢ်ဘၣ်.နတူၢ်လိာ်ကသ့တနီၤ,ဒီးတနီၤနီၤနတူၢ်လိာ်တသ့ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ယဆၢမုၢ်လၢလၢနကဟံးန့ၣ်တၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤ ဒ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အသိးလၢနကထံၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အံၤဒ်လဲၣ် လၢတၢ်အိၣ်ဖျါတဒ့အံၤလၢအတမ့ၢ်နနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်အိၣ်ဖျါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤတၢ်လၢယကဘၣ်ရဲပုၤဒ်အိၣ်တခါ, တၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်မၤလိလၢအကဒုးကဲထီၣ်နၢ်လၢနကနၢ်(ရံၤဖိမိ)အယုၤဂ့ၢ်ပိညါဘၣ်.အဝဲအံၤတမ့ၢ်ယဖိတၢ်ဘၣ်.ပုၤခရံၣ်ဖိတနီၤနီၤနဝဲ,တနီၤတနၢ်ဘၣ်. ဒီးအဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်လၢအမၤအသးထီၣ်လီၤ. သနၢ်က့ယယကထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒ်သိး ယကရဲပုၤဆိတၢ်မၤလိလၢကဆၢပုၤကတဲၤကတီၤပုၤလၢတၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤအဂီၢ်လီၤ.

လၢပကဃုသ့ၣ်ညါတၢ်မၤလိအတက့ၢ်လၢ**Reform**(ရံၤဖိမိ)အတၢ်ဟဲလီၤစၢ်လီၤန့ၣ်ပကကွၢ်သကိးတၢ်သၢမံၤလီၤ. တၢ်တမံၤ, **Reform** (ရံၤ ဖိမိ) အတၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤအိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိဒီးအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်;ခံမံၤတမံၤ, **Reform** (ရံၤဖိမိ)အသကဲးပဝဲ; ဒီးသၢမံၤတမံၤ,ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအ တၢ်လီၤဆီလိာ်သးတနီၤလီၤ.ပကကွၢ်သကိးအဆိကတၢ် **Reform** (ရံၤဖိမိ)အတၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤဒီးအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တက့ၢ်.

အိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ် Origins and Developments

တၢ်ကတီၤ **Reform** (ရံၤဖိမိ)မၤသီထီၣ်ယုၤဂ့ၢ်ပိညါဟဲလီၤစၢ်လီၤလၢခရံၣ်ဖိလၢအထီဒါ **Catholic** (ခဲးသလ့း)တဖၣ်လီၤ. သနၢ်က့ယုၤဂ့ၢ်ပိညါအ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအါမံၤမၤအသးဖဲ ခရံၣ်ဖိလၢအထီဒါ(ခဲးသလ့း)တၢ်အိၣ်ဖျါတဖၣ်ဖဲ ၁၆ န့ၣ်ယၢဖိၣ်လီၤ. လၢကရူၢ်အါဖုအကျါ, လူ သၢၣ်ရဲၤန့ၣ်လၢကီၢ်ကွၢ်မနံၣ်,စဝဲးစလံၤယကလၢရူၤရဲးဒီးခဲလဲဘံၣ်န့ၣ်လၢကွဲန့ၣ်ဖဲလီၤ. ပမ့ၢ်တဲလၢတၢ်ကတီၤအတက့ၢ်လဲၣ်န့ၣ်, ခရံၣ်ဖိ တၢ်အိၣ်ဖျါသၢဖုလၢာ်လၢအဘၣ်တၢ်ယကထီၣ်အံၤမ့ၢ်(ရံၤဖိမိ)အတၢ်အိၣ်ဖျါဘၣ်ဆၣ်ပမ့ၢ်ဆိကမိၣ်ထံထံ, တၢ်ကတီၤ(ရံၤဖိမိ)ဆီ သလဲဆူအသီဘၣ်ထွဲအိၣ်ကတၢ်ဒီးပုၤသၢဖုတဖုလၢအန့ၣ်ဘၣ်အယုၤဂ့ၢ်ပိညါလၢကွဲန့ၣ်ခဲလဲဘံၣ်န့ၣ်အိၣ်လီၤ.

ခဲအံၤပဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢတၢ်အိၣ်ဖျါအံၤစဲဘူးဒီးကွဲန့ၣ်ဖဲလီၤ. ဖဲတၢ်ဆီသလဲတၢ်မၤသီထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျါအဆၢကတီၢ်, တၢ်အိၣ်ဖျါလၢတၢ်မၤသီထီၣ်အံၤတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါလၢအအိၣ်ဖျါဖျါထီၣ်ခံစုတစုဒီးရုလီၤအသးလၢကီၢ်ယုၤရပုၤအမုၢ်န့ၣ်ဒီးအါန့ၣ်

အနာလီ၊ ခဲလ်ဘန်အနီကစာဒုတ်ဝဲမုဂ်ပုဂ်ပုဂ်ဖိဒီးကွီဖိအါကဆွာဝဲတဂ်ဟူးတဂ်ဝဲလၢအဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢဟူၤကနီးလီၤ၊ ပုၤမၤတၢ်သးခုကစီၣ်သးစၢ်တဖၣ်အံၤ တူၢ်ဘၣ်တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်အခီၣ်ထံးတနံၣ်တဆံခံဆံအခါလီၤ၊ အနီၣ်ကီၢ်န့ၣ်၊ ဖဲပုၤသးစၢ်တဖၣ်အံၤအိၣ်လၢ ကွဲန့ၣ်ဖဲလဲၤဆူကီၢ်ဖြၣ်စ့ၣ် ဒ်သိးကလဲၤသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်န့ၣ်၊ အိၣ်မူဘၣ်ထဲဃုလီၤလီၤ၊ ဘၣ်ဆၣ် ကွဲန့ၣ်ဖဲ အယူၤဂ့ၢ်ပီညါဆူၣ်ဝဲတုၤဒၣ်လဲၣ်ပုၤသးစၢ်လၢအလဲၤလၢ ကီၢ်ဖြၣ်စ့ၣ် ဒ်သိးကလဲၤသ့ၣ်ထီၣ်ခရံၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်အါထီၣ် ကွဲၣ်ကွၢ်လီၤ၊

တၢ်မၤသီထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အံၤဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢကီၢ်ယူၤရပုၤအပူၤကွၢ်ကွၢ်လီၤ၊ လၢကီၢ်ကွၢ်မနံၣ်၊ လၢကီၢ်ဖြၣ်စ့ၣ်၊ လၢ ကီၢ်ဘဲလဲကွၢ်ယၤကံၤ၊ လၢကီၢ်ဟီၤလဲၣ်န့ၣ်၊ ကီၢ်ဟၢကရံၣ်ဒီးထံကီၢ်အဂၤတဖၣ်၊ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်ဖဲအိၣ်ထီၣ်လၢအကထိကထိလီၤ၊ တၢ်ဂ့ၢ်အရ့ဒိၣ်တနီၤလၢအကြးတၢ်ယၤထီၣ်အါဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် ရံၤဖိမ် အယူၤဂ့ၢ်ပီညါမ့ၢ်ဒ်လဲၣ်အံၤအသိးန့ၣ်လီၤ၊

ဘဲလဲကွဲးကံ အတၢ်အာၣ်လီၤအီၤလီၤလၢ ၁၅၆၀ ဒီးဟဲဒုလ်ဘားခဲထၣ်ခံယၤကံ လၢ ၁၅၆၃န့ၣ်အပူၤ - အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်အ ရ့ဒိၣ်လၢ ရံၤဖိမ် တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပူၤလီၤ၊ အဝဲအံၤမ့ၢ်ယူၤဂ့ၢ်ပီညါလၢအဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျါအီၤအဆိကတၢ်တဖၣ်လၢ ကွဲန့ၣ်ဖဲလီၤ၊

တၢ်ဆိတလဲအသီလၢအဆူၣ်လၢ ကီၢ်ယူၤရပုၤ တကဟ့ၢ်ပုၤဟီၣ်လဲၣ်န့ၣ်ဖိ(ဒးရှါ)အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လီၤ၊ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤ အဂ့ၢ်ကတၢ်ဒ်အမ့ၢ်(ဒီးထံစါယံနိးတံး), လၢအထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဖဲ ၁၆၀၈ တုၤ ၁၆၀၉ ဘၣ်ဃးတၢ်ကတိၤအါလိာ်သး လၢပုၤ အမ့ၢ်နယၤ ဖိတဖၣ်အဂ့ၢ်လီၤ၊ ဒီးထံအတၢ်ကွဲး(**Conons of Dort**) ,ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ရလီၤအီၤလၢ စါယံနိး, မ့ၢ်တၢ်ကွဲးမံၤ ဟူသ့ၣ်ဖျါလၢအဟ့ၢ်တၢ်ကွဲးအတၢ်ကွဲးဒီးဒီတဒၢဝဲ ရံၤဖိမ် အတၢ်စူၢ်တၢ်နာ်မိၢ်ပုၤလၢမ့ၢ်မဆါတနံၣ်အံၤတၢ်ကိးအီၤလၢ ခဲလ်ဘန် အတၢ်ကွဲးဒိၣ်သ့ၣ်ယံၣ်ဘီလီၤ၊

လၢကီၢ်တြးထံးရှဲအကိးတဖၣ် ရံၤဖိမ် အတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ရလီၤအသးတဆံးတစ့ၤဘၣ်၊ ကွီၣ်နိးစံ လၢအ အိၣ်မူလၢ ၁၅၀၅ တုၤ ၁၅၇၂, မၤလိတုၢ်တၢ်လၢ ကွဲန့ၣ်ဖဲဒီးကွဲးဒုးအိၣ်ထီၣ်ရံၤဖိမ် အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်မ့ၢ်တဖၣ် ဖြးစံဖထံရယၤအတၢ် အိၣ်ဖျိၣ်လၢ စကိးတလဲန့ၣ် လီၤ၊ဖဲအဆၢကတိၤဝဲန့ၣ် ပုၤစကိးဖိအတၢ်အာၣ်လီၤအီၤလၢ ၁၅၆၀ နံၣ်န့ၣ်ပုၤသ့ၣ်ညါအါမးလီၤ၊ တၢ် ဆိတလဲအသီအံၤမၤစ့ၢ်ကိးအသးလၢကီၢ်အဲးကလံာ်, ဖဲပုၤဖျါရတၢ်ဖိတဖၣ်, ဃုာ်ဒီးကရူၢ်ကရၢအဂၤတဖၣ်, ကွဲးဒုးကဲထီၣ်ဝဲဝဲးစံမ့ ထာၣ် အတၢ်အာၣ်လီၤအီၤလီၤအတၢ်စူၢ်တၢ်နာ် (**Westminster Confession of Faith**) လၢ ၁၆၄၇ တုၤ ၁၆၄၈ လီၤ၊ တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတဖၣ်အံၤ,ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤ ဝဲးစံမ့ထာၣ် အတီၤပတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်,ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ဒီးအီၤလၢ ရံၤဖိမ် အတၢ်အိၣ် ဖျိၣ်တဖၣ်တုၤခဲအံၤလီၤ၊ ပုၤဘျၢထံဖိအါဖုလၢ ဩးထံးရှဲအကိးတဖၣ် ဟဲလီၤအသးဒ်ပုၤဟဲလီၤစၢၤလၢ ရံၤဖိမ် အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဒီး ပာ်ဖျါထီၣ်အတၢ်စူၢ်တၢ်နာ်လၢ, လၢပကထံၣ်ဘၣ်အီၤလၢဂ့ၢ်လိဒိၣ်ဘျၢထံအတၢ်အာၣ်လီၤအီၤလီၤအပူၤ,လၢဘၣ်တၢ်ကွဲးထုးထီၣ် အီၤအဆိကတၢ်ဖဲ ၁၆၄၄ နံၣ်လီၤ၊

ရံၤဖိမ် အတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ် အိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢတၢ်လီၤအါမးလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤလီၤ,ပုၤအဲးကလံာ်အဖျါရတၢ်ဖိတဖၣ် ဃုာ်ဒီးပုၤစကိးထံးရှဲ အ ဖြးစံဖထံရယၤ တဖၣ်ဟဲစိာ်အတၢ်စူၢ်တၢ်နာ်ဆူကီၢ်အမဲရကၢအကလံာ်စိးလီၤ၊ ဒီးပုၤမၤတၢ်သးခုကစီၣ် မံးရှၢၣ်နရံၣ်တဖၣ် စိာ်တၢ်နာ်အံၤဆူကီၢ်အါဖြးကၢ, အ့ၣ်ဒါနံၣ်ရှၢ, ကီၢ်အ့ၣ်ရှၢမ့ၢ်ထီၣ်တကဟ့ၢ်ဒီးကီၢ်အမဲရကၢအကလံာ်ထံးစ့ၢ်ကိး လီၤ၊

ခဲအံၤ, ဖဲပကွၢ်အတၢ်စံၣ်စိာ်တဲတဲတကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ်န့ၣ်,ပကထံၣ်န့ၣ် ရံၤဖိမ် အယူၤဂ့ၢ်ပီညါလၢအလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဒီး အလီၤဆီလၢတၢ်သကဲးပဝးတကဟ့ၢ်လီၤ,ဒ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ကရူၢ်ကရၢအဂၤအသိး, ရံၤဖိမ် အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်ဘၣ်လဲၤခီဖျိတၢ်လီၤ ဖျဲၣ်လီၤဟီၤဒီး တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိတဖၣ်ဟဲတုၤကွံာ်အတၢ်စူၢ်တၢ်နာ်လီၤ၊ တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအါမံၤဂ့ၢ်မၤသံမၤဟါမၤကွံာ်ခရံၣ်အနီၣ်ခိအံၤလီၤ၊ ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်မဆါတနံၣ်အံၤ,လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်ညါ ရံၤဖိမ် အယူၤဂ့ၢ်ပီညါလၢအလီၤသ့ၣ်ပိးဝးဒီးသ့ၣ်လီၤအသးယိာ်ယိာ်လၢလံာ် စီဆံအပူၤ န့ၣ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤလီၤ၊

ဒ် ရံၤဖိမ် အပုၤကွဲးတၢ်စံၣ်စိာ်တဲတဲ ဒုဝဲးစတုးမးစံ ကွဲးအီၤလၢအလံာ် (**Calvin in Context**)အပူၤအသိး -

လၢအါန့ၣ်ဒီးအနံၣ်လွံၢ်ကယၤအပူၤ ခဲလ်ဘန် အတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ကူဘၣ်ကံပုၤယူၤရပုၤဒီးပုၤအမဲရကၢဖိတဖၣ်လၢအတၢ် အိၣ်မူကဲထီၣ်ကဲထီၣ်ဖဲအအိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဘျဲၣ်တၢ်ဘါ,ထံၣ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ဆီလီၤသး, အတၢ်စုသ့လၢတၢ် တုၤတၢ်ဂီၤ, အတၢ်ကွဲးထီၣ်ဒီးတၢ်သးဝံၣ်,အတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွံာ်အတၢ်ရုလိာ်မုာ်လိာ်တဖၣ်, မ့ၢ်တဖၣ်အ တၢ်ဒုးဖျါထီၣ်က့ၤတၢ်သိၣ်တၢ် သီလၢအဆၢပနီၣ်ခိအတၢ်အိၣ်မူလီၤ၊

ဖဲပမာလိသ့ၣ်ညါ ရံၤဖိမ် အတၢ်စံၣ်စါတဲစါအံၤတံၢ်အလီၤခံ, ပကကွၢ်သကိးအယွၤဂ့ၢ်ပိညါအသကဲးပဝးလီၤ.

အသကဲးပဝးတဖၣ် **Tendencies**

ဒ်ပတဲတ့ၢ်လံၤလာတၢ်မာလိလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ် လၢအဘၣ်ဃးဒီးခရံၣ်ဖိအတၢ်ဟဲလီၤစၢၤအပူၤန့ၣ်, ပကသံကွၢ်မ့ၢ် ရံၤဖိမ် အယွၤဂ့ၢ်ပိညါပာ်ဒိၣ်မနုၤကတၢၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အိၣ်သိၣ်ဒိးစံၣ်/အတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ်မိၢ်, အိၣ်သိၣ်ဖြၢးစံး/တၢ်မၤမိၢ်, အိၣ်သိၣ် ဖၤသိးစံး /တၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးမိၢ် ?လၢနံၣ်ကယၤတဖၣ်အပူၤ,ပထံၣ်န့ၢ်တၢ်အုၣ်သးလၢ, ရံၤဖိမ် အတၢ်ဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်ပာ်ဒိၣ်ဝဲ အိၣ်သိၣ်ဒိးစံၣ်/တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ်မိၢ်ကတၢၢ်လီၤ. ခံခါတခါတခါမ့ၢ်ဝဲ အိၣ်သိၣ်ဖြၢးစံးလၢအမ့ၢ်တၢ်မာလိလၢ, ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢပှၢ်ပှၢ်ရတၢ်ဖိ အတၢ်ကွဲးတခါ,အိၣ်သိၣ်ဖဲသိးစံး တန့ၢ်တၢ်အလီၤအါအါဘၣ်.

တၢ်ပာ်ဒိၣ်တၢ်ခံမံၤအိၣ်သိၣ်ဒိးစံၣ်အိၣ်သိးဖြၢးစံးန့ၢ်ပကထံၣ်န့ၢ်အိၣ်လၢ, (**Westminster shorter Catechion**) တၢ် စူၢ်တၢ်န့ၢ်အမိၢ်ပှၢ်အဂ့ၢ်လၢတၢ်ကွဲးအိၣ်လၢလံာ်ဖိအံၤအပူၤ, ဖျါဖဲအတၢ်စံးဆၢတၢ်သံကွၢ်သၢတီတဘီအပူၤဒီးဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအိၣ် လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိးဘၣ်လီၤ. လၢတၢ်သံကွၢ်,“လံာ်စီဆံၣ်သိၣ်လိတၢ်ဂ့ၢ်အခိၣ်သ့ၣ်မနုၤလဲၣ်?”လံာ်ဖိစံးဆၢ,“လံာ်စီဆံၣ်သိၣ်လိတၢ်ဂ့ၢ်အ ခိၣ်သ့ၣ်လၢပှၢ်ကညီန့ၢ်ယွၤအဂ့ၢ်ဒီးယွၤမာလိာ်ပှၢ်ကညီလၢကဘၣ်မၤမနုၤလဲၣ်လီၤ.

ပကထံၣ်န့ၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိအလံာ်ဖိအံၤကွဲးဖိၣ်ဝဲ ယွၤကလုာ်ကထိအတၢ်သိၣ်လိလၢအိၣ်သိၣ်ဒိးစံး ဒီးအိၣ်သိၣ်ဖြၢးစံး အ ကျဲလီၤ. တၢ်တၢ်တမံၤ,“ပဘၣ်န့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးယွၤမ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်”. အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအဘၣ် မ့တမ့ၢ် အိၣ်သိၣ် ဒီးစံၣ်လီၤ.ခံခါတခါ,“မူဒါမနုၤလၢယွၤဟ့ၣ်လီၤပှၢ်ကညီလဲၣ်”. အဝဲအံၤပသ့ၣ်ညါတဘျီဃီလၢအမ့ၢ် အိၣ်သိၣ်ဖြၢးစံး, မၤတၢ်လၢအ ဘၣ်လီၤ. လၢကျဲအဂၤတဘီန့ၢ်,လံာ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်ဖိအံၤပာ်သ့ၣ်ပာ်သးထဲတၢ်ခံမံၤအံၤလၢအမ့ၢ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်ဒီးမူဒါဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢ အပာ်ဖျါတၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤသီထီၣ်အိၣ်လၢအမ့ၢ် ရံၤဖိမ် အတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အတၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလီၤ. တၢ်လၢပတထံၣ် အိၣ် လၢတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အလံာ်ဖိအံၤမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ရဲလိာ်မုာ်လိာ် မ့တမ့ၢ်တၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးလၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးလၢအအိၣ်လၢ ယွၤကလုာ်ကထိအပူၤလၢယွၤဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤလၢအပှၢ်ဂီၢ်မုာ်အဘၣ်စၢၤလီၤ.

အဃိဒီး, တမ့ၢ်တၢ်လီၤကမၤကမၤဖဲပတဲ,ပှၢ်လၢအဟဲလီၤစၢၤလၢ ရံၤဖိမ် အတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်အဖီလၢတဖၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ် ညါအိၣ်ဒ်ခရံၣ်ဖိလၢအ “ဘၣ်တၢ်ဃုထၢအိၣ်လၢအလီၤကံာ်ထံလီၤတကၢ”ဘၣ်. ဖဲတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်ဒီးမူဒါဒိၣ်ဖိဒီးတၢ်ကွၢ်ကပာ်ကွံာ် အိၣ်သိၣ်ဖဲသိးစံးန့ၣ်, ပတၢ်ပာ်ဒိၣ် အိၣ်သိၣ်ဒိးစံၣ် လၢအမ့ၢ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ်မိၢ်ဆၢပှၢ်ဆူတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပာ်လၢအထီဒီးပတၢ်ပာ် ဒိၣ်မူဒါဆၢပှၢ်ဆူတၢ်ပာ်ဒိၣ်ထဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီဖါလီၤ. လၢ ရံၤဖိမ် အယွၤဂ့ၢ်ပိညါအပူၤ အိၣ်သိၣ်ဒိးစံၣ်ဒီးအိၣ်သိးဖြၢးစံး မ့ၢ်အနု ဆၢၣ်သကဲးပဝး, လၢခံမံၤလၢာ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်ဒီးအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်လၢခရံၣ်အနီၢ်ခိကွၢ်ဂီၢ်အဂီၢ်လီၤ. အဂ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်အ အမ့ၢ်ဂ့ၢ်,လၢတၢ်မာလိလၢအကဟဲတဖၣ်အပူၤပကထံၣ်န့ၢ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်ဒီးအတၢ်ဂံၢ်ဆံးဘါစၢ်တဘျီဝဲတဘျီလီၤ.

ခဲအံၤ,ပသ့ၣ်ညါလံၤရံၤဖိမ် အတၢ်ဟဲလီၤစၢၤပာ်ဒိၣ်တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်မိၢ်ပှၢ်မိၢ်အါန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အဂၤလၢယွၤဂ့ၢ်ပိညါအပူၤအဃိ, တမ့ၢ်တၢ်လီၤကမၤကမၤလၢပကမၤလိလီၤတံၢ် ရံၤဖိမ် အယွၤဂ့ၢ်ပိညါအရဲဒိၣ်ကတၢၢ်လၢအပာ်လီၤဆီအိၣ်ဒီးကရူၢ်ကရၢအဂ့ၢ်အ ဂၤတဖၣ်လီၤ. တၢ်န့ၢ်ပာ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤကမၤစၢၤပှၢ်ဒ်သိး ပကခံကွၢ်စါကကွၢ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်လီၤတံၢ်လီၤ ဆဲးလၢကဆူးကတ့ၢ်လၢတၢ်မာလိအံၤအပူၤလီၤ.

တၢ်လီၤဆီတဖၣ် **Distinctives**

ဒ်သိးပကတဲတၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဖုတကရၢအံၤအဂ့ၢ်ကသ့အဂီၢ်ပကယၤထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်လွံၢ်ခါလီၤ.- တၢ်တ ခါ, စါလၢၣ်စံး လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆီတလဲတဘျီကဒီး; ခံမံၤတမံၤ, ယွၤကလုာ်ကထိတမံၤဃီ; သၢမံၤတမံၤ, တၢ်စူၢ်တၢ်န့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီးယွၤဒီးလွံၢ်မံၤတမံၤ, တၢ်လီၤဆီလၢပကထံၣ်ဘၣ်လၢပှၢ်ခရံၣ်ဖိဒီးပှၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိအိၣ်မူအလုာ်အလၢ, အထူ သနူအဘၣ်စၢၤလီၤ.အဆီကတၢၢ်ပကကွၢ်သကိး ရံၤဖိမ် အတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆီတလဲအသီလၢစါလၢလီၤ.

စီလီလီတင်ဒုးအိတ်ထိတ်တင်အသီအပူ *Solas of the Reformation*

ဗုဒ္ဓဒီးပူလီအထိဒါဒဲးသလုးအတင်အိတ်ဖိတ်တဖှ်၊ ပူမာလီယူဂုဂီညါလါ ရံဖိမ် အတင်အိတ်ဖိတ်တဖှ်အိတ်ဒီးတင်အာတ် လီလီတင်တင်တင်နာ်မိဂ်ပွာ်တမံလါအဘတ်တင်ကိးအီလါ “စီလီ” လီ. တင်သိတ်လိတ်တင်တင်နာ်အဂုဂီမိဂ်ပွာ်တဖှ်အံဘတ် တင်ထာ်ဖိတ်ကွဲးအီကိးအီလါလဲးတံတ်အတင်ကတီ “စီလီ”, လါအနီပညီမုဂ်ဝဲ “ထဲတဂါ” မုတမုဂ် “ထဲတမံ” လီ. ပူခရံဖိ လါအအိတ်ဖျိတ်ထိတ်ကဒီးတစုတဖှ်နာ်ဟူညီနာ်တင်ကတီတနီအံ - စီလီယူအကလုဂီထါ, လါအနီပညီမုဂ်ဝဲ “ထဲယူက လုဂီထါဇါ”; စီလီခြိးစံတါ, အနီပညီလါ “ထဲခရံတဂါဇါ”; စီလီဖဲးတံ, အနီပညီ “ထဲတင်နာ်တမံဇါ”; စီလီကြံရှု, အနီ ပညီ, “ထဲတင်ဘျူးတင်ဖိတ်တမံဇါ”; ဒီးစီလီလံင်ဒါဇါကျိရံယု, အနီပညီ “တင်လါကပီဆူယူတဂါဇါ” လီ.

စီလီယူကလုဂီထါ/စီလီစံခြိးခွါရု မုဂ်တင်မာလီယူကလုဂီထါထဲတမံဇါလါအဟးဂီတသုလါတင်နာ်ဒီးတင် အိတ်မူအတင်သိတ်တင်သီအဂီလီ. အဝဲအံမုဂ်တင်သိတ်လိလါအထိဒါလိတ်အသးဒီး ရံမဲခဲးသလုးအတင်နာ်လါတင်အိတ်ဖိတ်အိတ်ဒီး အတင်ဟဲလီစကလါအတတဟးဂုဂီဘတ်, လါအတဒ်သိးဒီးယူကလုဂီထါအတင်သိတ်လိဘတ်. လါအတဲဝဲလါတင်အိတ်ဖိတ် အိတ်ဒီးအစိကမီဒိတ်တုတ်ခိဖျိလါပူစုဂီကွာ်နာ်ကွာ်တင်တဖှ်အိတ်အနာ်မုတမုဂ်ခိဖျိပဟးနာ်လီ.

စီလီခရံးစံတါ မုဂ်တင်အာတ်လီတုတ်လိလါယုဂ်ရှူးမုဂ်ပူလါအမာဘတ်လိတ်ကွာ်ယူဒီးပူကညီထဲတဂါဇါ လါအထိဒါ လိတ်အသးဒီးတင်တင်နာ်လါအပာ်ပူစိဆုံတဖှ်ဒီးနီမာရံဒ် ပူတင်ဘတ်စကမိတဖှ်အသးလီ. ခရံမုဂ်ပူအုတ်ကွာ်ခိတ်ကွာ်တင် ထဲတဂါဇါ, မုဂ်ပူထဲတဂါလါပူတင်ဒဲးဘးဖိတဖှ်ဟဲကွာ်ဆူအိတ်ဒ်သိးအတင်ဒဲးဘးကပျိဒီးကပူဖျူးဒီးယူအတင်သးဒိတ်ကသု အဂီလီ.

စီလီဖဲးတံ, မုတမုဂ် “ထဲတင်နာ်တမံဇါ”, တဲဘတ်ဘးယူအကျဲလါအဟ့ုပူတင်ဘျူးတင်ဖိတ်တင်ဆိတ်ဂုဆိတ်ဝါလါအ မုဂ်တင်အုတ်ကွာ်ခိတ်ကွာ်လီ. ယူဟ့ုတင်ဘျူးတင်ဖိတ်ဆူအဖိအလံလါလါအဘုထာဝဲတဖှ်တစါဒ်အီလီ. အဝဲပာ်တီပာ်လါပူခိဖျိ ခရံအတင်မာလါပဂီဒီး တင်မာဂုနာ်ကဲတင်ဘျူးလါပဂီလီ. စီလီကြံရှုဒုးသ့ုနီပူလါပတင်ဂုဒ်ပဝဲလါကဆူပူဆူတင် အုတ်ကွာ်ခိတ်ကွာ်အအိတ်တအိတ်ဘတ်နီတမံဘတ်. တင်အုတ်ကွာ်ခိတ်ကွာ်အကျဲဒိတ်စးထိတ်လါတင်ဗုထာတုတ်လါကပီနာ်ဒီးသ နုအသးထဲယူအတင်ဘျူးတင်ဖိတ်တမံဇါလီ.

စီလီလံင်ဒါဇါကျိရံယု, အနီပညီမုဂ် “တင်လါကပီဆူယူတဂါဇါ”, မုဂ်တင်သိတ်လိဘတ်ဘး တင်ဘတ်တုခဲလါဒီးတင်မာ ခဲလါလါတင်ဘတ်တုအပူ ကြားဘတ်တင်ဒီးမုဂ်တင်လါကပီဆူယူတဂါအအိတ်လီ. ပူလါအဘိကွာ်တင်, ဆိတ်လဲကွာ်တင်တင် တင်နာ်, မာသီထိတ်တင်တဖှ် သူကတီတင်အံခိဖျိလါအဝဲသ့ုထိဒါတင်သိတ်လိသီလိ လါအဟ့ုတင်လါကပီဆူပူဟိတ်ခိတ်ဖိတ ဖှ် လါအမုဂ်တင်ကြိဆာတင်ဟ့ုတင်လါကပီဆူယူတဂါဇါအသီလီ.

ပယကထိတ် စီလီခြိးရှုဂုရု/ထဲယူကလုဂီထါဇါ လါအမုဂ်တင်နာ်တင်စိကမီဒိတ်တုလါလံင်စိဆုံအပူ, ဝံလံဘတ် ဆုတ်, မုဂ်တင်လါအရုဒိတ်မးလါပကကွာ်သကိး ရံဖိမ် အတင်ထံတ်ဘတ်ဘးလံင်စိဆုံအလီလံဒီးလံင်စိဆုံအသီအတင်ပာ်ဖိတ်ထိတ် သးလီ.

ယူကလုဂီထါလါအမုဂ်တင်တမံဗီ *Unity of Scripture*

လါတင်စံတ်စီတဲစီတယံတ်တမိဂ်အပူ, ပကထံတ်ဘတ်လါပူခရံဖိလါအဒီးကိးလီအသးလါအအိတ်ဖျိတ်ခံစုတစုတဖှ် လါအအိတ်လါကီအမဲရကါကလံစိဒီးတင်လီအဂါတဖှ်ဖဲအမဲရကါမံးရှုဂုနာ်တဖှ်လဲမာတင်သးခုကစိတ်အလီနာ်, အဝဲ သ့ုလူပိတ်မာထွဲတင်ဟူးတင်ဂဲတခါလါအဘတ်တင်ကိးအီလါ ဒီးဖဲခဲစုရှုဂုနာ်လုစာမ်(တင်မာလါအမုဂ်တင်နီလီတင်တခါခါ) လီ. ခဲအံ, ပကထံတ်ဘတ်လါ, ဒီးဖဲခဲစုရှုဂုနာ်လုစာမ် လါမုဂ်မဆါတနံအံအိတ်ဒီးအကွာ်အဂီအါမံ, ဘတ်ဆုတ်တင်တမံလါအ မုဂ်တင်နီဖးအိတ်သ့ုတခါ မုဂ်တင်နီဖးလံင်စိဆုံအလီလံဒီးလံင်စိဆုံအသီနာ်လီ. လံင်စိဆုံအလီလံနာ်ညီနာ်ဘတ်တင်ထံတ် အီဒ်အမုဂ်လံင်တင်သိတ်တင်သီ, မုမုဂ်လံင်စိဆုံအသီဘတ်တင်ထံတ်အီဒ်အမုဂ်လံင်တင်သးခုကစိတ်လီ. လံင်စိဆုံအလီလံပာ်လုဂီ

ဟ်ပှာတၢ်မၤ,ဘၣ်ဆၣ်လံာ်စီဆှံအသီဟ်လုာ်ဟ်ပှာတၢ်ဘျးတၢ်ဖှိၣ်လီၤ. လံာ်စီဆှံလီၤလံာ်တၢ်ထံၣ်အိၣ်ဒီးအမ့ၢ်လံာ်လၢအဟဲစိာ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဃၣ်,မ့ၢ်မ့ၢ်လံာ်စီဆှံအသီဟဲစိာ်တၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်လီၤ.

ယသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၢ်ယဲးယသးအိၣ်နွံန့ၣ်အခါ(ပိာ်ခွဲဖိ), ယအိၣ်ဘျးန့ၢ်တၢ်မၤလိသရၣ်တဲပုၤဒ်အံၤ, “ဖိသ့ၣ်ပိာ်ခွဲ,ဖိသ့ၣ်ပိာ်မုၢ်သ့ၣ်ဒၤ,မ့ၢ်သုတသးခုလၢသုအိၣ်ဘၣ်လၢလံာ်စီဆှံအသီတကတြုၣ်အခါဘၣ်ဒါ? ကစၢ်ယုၤမ့ၢ်ကစၢ်လၢအသးအာဒီး သးဒိၣ်လၢလံာ်စီဆှံအလီၤလံာ်တကတြုၣ်အပူၤ,န့ၢ်က့ၢ်ခဲအံၤအဝဲအသးဂ့ၤဒီးအဲၣ်ပုၤဒ်မးလီၤ. လၢညါခါန့ၣ်, ပှာဘၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးဒီးသိးကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်, မ့ၢ်ခဲအံၤပန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်ခိၣ်ဖှိၣ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖှိၣ်လီၤ”. အအါဂ့ၤအစ့ၤဂ့ၤ,ပှာစ့ၢ်က့ၢ်န့ၢ်က့ၢ်တၢ်လၢအကိးလီၤအသးလၢအိၣ်ဖျၢၣ်ခဲတုၤတဖၣ်ဟံးဃာ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်လၢအလီၤပလိာ်ဒီးယအိၣ်ဘျးန့ၢ်တၢ်မၤလိသရၣ်လီၤ.

လၢအလီၤဆီတၢ်ထံၣ်အံၤ,ရံၤဖိမ် အတၢ်ဟဲလီၤစၤထံၣ်လံာ်စီဆှံဒီးဘျးလၢအအိၣ်ဒီးယုၤဂ့ၢ်ပိညါတမံၤဃီလီၤ. လံာ်စီဆှံအလီၤလံာ်တကတြုၣ်ဒီးအသီတကတြုၣ်တထီၣ်ဒါလိာ်အသးဘၣ်. တၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်လၢအသီဒီးအလီၤလံာ်ခဲကတြုၣ်လၢာ်အပူၤလီၤ.ယုၤအတၢ်ဘျးတၢ်ဖှိၣ်ဟဲစိာ်တၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်လၢလံာ်ခဲကတြုၣ်လၢာ်အပူၤလီၤ.ပကထံၣ်န့ၢ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်လၢလံာ်ခဲကတြုၣ်လၢာ်အပူၤ, ဒီးတၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်စ့ၢ်ကိးဟဲလၢလံာ်ခဲကတြုၣ်လၢာ်အပူၤလီၤ. ခဲအံၤ,ပသ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်လၢ, တၢ်လီၤဆီဒုးအိၣ်ဝဲလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်လီၤဆီတဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လီၤ.မ့ၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢကျဲးလဲၣ်န့ၣ် အတၢ်လဲၤထီၣ်လၢတၢ်န့ၢ်လၢလံာ်စီဆှံအပူၤန့ၣ်စးထီၣ်အိၣ်လၢတၢ်စးထီၣ်သးတဆီတဆီတုၤလၢခဲတဆီဘၣ်တဆီလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်တၢ်န့ၢ်တမံၤဃီလီၤ.

ထဲပကွၢ်ထံထံဆးဆးတၢ်လီၤဆီလၢလံာ်စီဆှံအလီၤလံာ်တကတြုၣ်ဒီးအသီတကတြုၣ်အပူၤန့ၣ်, ပတဲအိၣ်သ့ၣ် ဝဲးစံမ့ၢ်ထာၣ် အတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အတၢ်အာၣ်လီၤအိၣ်လီၤ(Westminster Confession of Faith in chapter VII) ဝဲအဆၢဒိၣ် ဂ့န့ၣ်,အဖိ ၆, လၢလံာ်စီဆှံအလီၤလံာ်ဒီးအသီတကတြုၣ်ခဲကတြုၣ်လၢာ် “တမ့ၢ်တၢ်အာၣ်လီၤလၢတၢ်ဘျးတၢ်ဖှိၣ်အပူၤခဲကတြုၣ်ဘၣ်.လီၤဆီလၢအကံၢ်အလဲ, ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီဒီးလီၤကံၢ်လိာ်အသး, လၢအတၢ်စိကမိၤလၢအဒုးထူၣ်ဖျဲးထီၣ်တၢ်အပူၤလီၤ.

ခဲအံၤပကွၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလၢ,တၢ်ထံၣ်လၢလံာ်စီဆှံတၢ်တမံၤဃီအံၤဆ့ၢ်စ့ၢ်ကိးရံၤဖိမ် မ်အယုၤဂ့ၢ်ပိညါလၢကျဲးအကမ့ၢ်သ့လီၤ; တဘျီတခိၣ်တၢ်တနီၤဖးတၢ်လီၤဆီလၢလၢပှာပှာဘၣ်ဘျးဘၣ်ဒါလၢ လံာ်စီဆှံအလီၤလံာ်ဒီးလံာ်စီဆှံအသီအဘၣ်စၤသန့ၣ်က့, တၢ်ထံၣ်လၢလံာ်စီဆှံမ့ၢ်တၢ်တမံၤဃီမ့ၢ်ဝဲဒၣ် ရံၤဖိမ် အယုၤဂ့ၢ်ပိညါအဂံၢ်အဘၢ်ဖးဒိၣ်တမံၤလီၤ. နကတိၢ်နီၣ်လၢပတၢ်မၤလိတဖၣ်အံၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပယုၤဂ့ၢ်ပိညါတၢ်ဃီထံယုၤဂ့ၢ်ပိညါအပူၤပကထူၣ်လံာ်စီဆှံအလီၤလံာ်တကတြုၣ်ထဲသိးသိးဒီး, မ့ၢ်တအါန့ၢ်, လံာ်စီဆှံအသီတကတြုၣ်ဘၣ်လီၤ.ဖဲပမၤတၢ်အံၤတဘျီလၢလၢရံၤဖိမ်အတၢ်ဟဲလီၤစၤကဘၣ်က့ဘၣ်ဂ့ၢ်ပုၤန့ၣ်ပသမၤအလီၤတအိၣ်ဘၣ်.

လၢသီကတိၢ်တကတိၢ်န့ၣ်,အါန့ၢ်ပတၢ်တဲသကိးဘၣ်ဃး စၤလံာ်ဒ်အဲၣ်ကျိၣ်ရံၤယုၤ လၢအခိပညီတၢ်ခဲလၢာ်လၢယုၤအလၢကပီၤအဂီၢ်န့ၣ်,ရံၤဖိမ် အယုၤဂ့ၢ်ပိညါအိၣ်ဒီးအတၢ်ထံၣ်လီၤဆီဘၣ်ဃးတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးဒီးယုၤလီၤ.

တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၢ်အတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးဒီးယုၤ Doctrine of God

ပမ့ၢ်တဲလၢတၢ်စံၣ်စါတဲစါအပူၤန့ၣ်, ရံၤဖိမ် အယုၤဂ့ၢ်ပိညါ ဟ့ၣ်ယုၤအတၢ်ဒိၣ်တၢ်မုာ်ဒီးယုၤအအိၣ်ဒီးပှာဘျးဘျးန့ၣ်အလၢပှာသိးသိးလီၤ. ရံၤဖိမ် အတၢ်န့ၢ်လၢတၢ်တူၢ်လိာ်အိၣ်လၢအမ့ၢ် ဝဲးစံမ့ၢ်ထာၣ် အတၢ်အာၣ်လီၤဘၣ်ဃး တၢ်န့ၢ်န့ၣ်တဲဝဲတၢ်ခဲမံၤလၢာ်အံၤလၢအမ့ၢ်ယုၤလၢအစိကမိၤဒိၣ်တုာ်ဒီးယုၤလၢအအိၣ်ဘျးဒီးပှာလီၤ. ရံၤဖိမ် အတၢ်ထံၣ်အံၤလီၤပလိာ်ဒီးလံာ်စီဆှံအတၢ်ကွဲးလၢယုၤမ့ၢ်ကစၢ်ဒိၣ်တုာ်ဒီးယုၤလၢအအိၣ်လၢပကျါလီၤ. လၢလံာ်စီဆှံအဆၢတနီၤနီၤန့ၣ်,ယုၤဘၣ်တၢ်ထံၣ်အိၣ်ဒီးအမ့ၢ်ယုၤလၢအအိၣ်လၢတၢ်ဖးဖိအယံၤ,အါန့ၢ်ဒီးထီၣ်န့ၢ်တၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးလၢလံာ်စီဆှံအဆၢတနီၤနီၤတဒီထဲဘၣ်ဃးယုၤအတၢ်အိၣ်ဒီးပှာ,ဘျးဒီးဘျးဘျးတံၢ်တံၢ်ဒီးပတၢ်စံၣ်စါတဲစါ,လီၤဆီဒီးတၢ်အိၣ်လၢအပှာဂီၢ်မ့ၢ်အကျါလီၤ.

မ့ၢ်န့ၢ်သက့ဒ်န့ၣ်ဒီး, ဖဲပထီၣ်သတြီၤခရံၣ်ဖိအတၢ်ဟဲလီၤစၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ်,ပကထံၣ်လၢ ရံၤဖိမ် ယုၤဂ့ၢ်ပိညါန့ၣ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးလၢယုၤလၢအအိၣ်တုာ်အိၣ်လၢအယံၤအါန့ၢ်ယုၤလၢအအိၣ်ဘျးဒီးပှာတက့ၢ်လီၤ. ပှာခရံၣ်ဖိအတၢ်ဟဲလီၤစၤလီၤသ့ၣ်တနီၤနီၤန့ၣ်ဟ်သ့ၣ်ဟ်သးကစၢ်ယုၤအတၢ်သကဲးပဝဲလၢအဘၣ်ထွဲဒီးပှာသ့, ယုၤအတၢ်အိၣ်ဘျးဒီးပှာ, ဒ်အမ့ၢ်အတၢ်မၤဂ့ၤ, အတၢ်သးကညီၤ,အတၢ်အဲၣ်,အတၢ်ပာ်သးကပုာ်လုး,အတၢ်သးစ့ၤဒီးအတၢ်အိၣ်ဒီးပှာလီၤ. ခဲအံၤ, ရံၤဖိမ် အယုၤဂ့ၢ်ပိညါမၤလီၤတံၢ်အာၣ်

လီ၊တူဂ်လိာ်ယွာအသကဲးပဝးအံခဲလၢာ်လီ၊. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့ၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဒိၣ်တက့ၢ်လၢယွာလၢအစိကမီၤဒိၣ်တုၣ်, ယွာလၢအအိၣ်မူလီၤစါလီၤဃာ်, လၢအဆိတလဲတသ့, တသန့ၤသးလၢပုၤနီတက, အစိကမီၤဒိၣ်တုၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ်ကဲထီၣ်ဒၣ်ဝဲ, သ့တၢ်ခဲလၢာ်, ဒီးအိၣ်လၢတၢ်လီၤကိးပုၤဒဲးလီၤ.

ပကကွၢ်သကိးလၢလံာ်ဖိလၢအတဲဘၣ်ဃးတၢ်န့ၢ်မိၢ်ပုၤအဂ့ၢ်လၢ **Westminster Shorter Catechism** လၢအမ့ၢ်ရံၤဖိမ် အတၢ်ထံၣ်ယွာဒ်လဲၣ်လီၤ.လၢပတၢ်စံးဆၢတၢ်သံကွၢ်နီၢ်ဂံၢ် ၄, “ယွာမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်?” န့ၢ်လံာ်ဖိစံးဆၢဝဲလၢ “ယွာမ့ၢ်သးကတၢ်ကတၢ်တသ့,အိၣ်လီၤစါလီၤဃာ်ဒီးဆိတလဲတသ့,လၢအတၢ်မ့ၢ်တၢ်အပူၤအိၣ်ဒီး, အတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆး,စိကမီၤ, စီဆံ့, တီလီၤ,ဂ့ၢ်ဝါ,ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလီၤ”.တၢ်စံးဆၢအံၤမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလီၤ. မ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်လၢယွာကလုာ်ကထိအပူၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲအံၤဖျါတြၢကလၢာ်လၢယွာအိၣ်ဒီးအစိကမီၤဒိၣ်တုၣ်လၢအသကဲးပဝးအိၣ်လၢတၢ်ခဲလၢာ်ခဲဆ့အဖီခိၣ်လီၤ.

မ့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်ဒိၣ်လၢပကန့ၢ်ပာ်စးထီၣ်လၢ ၁၉၂၀ နံၣ်,တၢ်မူထီၣ်ဂဲၤထီၣ်မၤအသးလၢ ရံၤဖိမ် အယွာဂ့ၢ်ပိညါအပူၤ လၢတၢ်လီၤအါတီၤလၢ အခဲရကၢကလံာ်စိး ဒီးကိာ်စၢဖိၣ်ကိာ်အဲကလံာ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တၢ်ကရၢကရိအသိတဖၣ်,လံာ်စီဆံ့ကွီတဖၣ်,ဒီးစီလုၣ်ကွီတဖၣ်ဟဲကဲထီၣ်ခိၣ်ဖျါ ရံၤဖိမ် အယွာဂ့ၢ်ပိညါအပူၤလီၤ. လၢတၢ်အိၣ်သးအါမံၤအပူၤ, ပုၤလၢအမၤတၢ်မူထီၣ်ဂဲၤထီၣ်ဟဲစိာ်တၢ်အသိတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ပုၤလၢအပာ်ဒိၣ်ယွာလၢအစိကမီၤဒိၣ်ဒီးယွာလၢအဒိၣ်ကတၢ်ထီကတၢ်, တုၤဒၣ်လဲာ်အဝဲသ့ၣ်ထီဒါလံာ်စီဆံ့အတၢ်ကတိၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်အလၢအပွဲၤ ဒ်သိးလိာ်အသးလၢယွာအစိကမီၤဒိၣ်တုၣ်ဒီးယွာလၢအအိၣ်လၢပကျါအဘၣ်စၢလီၤ.ဖဲနန့ၢ်ဟူပုၤခရံၣ်ဖိတဖၣ်သ့တၢ်ကတိၤဒ်အံၤ, “တၢ်ဂ့ၢ်လၢပဘၣ်ဘါထုကဖၣ်မ့တမ့ၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်န့ၢ်မ့ၢ် လၢယွာမၤလိာ်ပုၤအသိလီၤ”, န့ၢ်ပဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢပုၤတဖုအံၤမ့ၢ် နံၤဖိခဲလဲာ်ဘံနံၤစၢမံၤ လၢအမ့ၢ်ပုၤအသိလၢ ခဲလဲာ်ဘံနံၤ လၢအပာ်ဒိၣ်ထဲယွာလၢအဒိၣ်အထီလီၤ. ဖဲပုၤမၤလိယွာဂ့ၢ်ပိညါတကသ့တၢ်ကတိၤကိးကျါဒဲးလၢအပာ်ဃုာ်ဒီးယွာသ့တၢ်လၢာ်န့ၢ်, ပသ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်လၢပုၤတကအံၤမ့ၢ်ပုၤလၢအထံၣ်တၢ်တခီတၢ် နံၤဖိခဲလဲာ်ဘံနံၤစၢမံၤလီၤ. ဖဲနန့ၢ်ဟူ ပုၤမၤလိယွာဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်တဲဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်ဃုထၢဒီးဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်စံာ်စါတဲစါန့ၢ် အဂ့ၢ်တဒိၣ်ထဲန့ၢ်ဘၣ်န့ၢ်,ပဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢမ့ၢ်ပုၤထံၣ်တခီတၢ်တၢ်ဒ် နံၤဖိခဲလဲာ်ဘံနံၤစၢမံၤဖျါလၢအဟးယံၤဒီးလံာ်စီဆံ့ဒီး ရံၤဖိမ် အယွာဂ့ၢ်ပိညါအတၢ်စံာ်စါတဲစါအအိၣ်အသိလီၤ.

မ့ၢ်န့ၢ်သက့ဒ်န့ၢ်ဒီး, ပမ့ၢ်ထီၣ်သတြၢအိၣ်ဒီးပုၤအကၢန့ၢ်,ရံၤဖိမ် အယွာဂ့ၢ်ပိညါလၢညါဒၣ်လဲာ်ထံၣ်ဒီးပာ်ကဲယွာအတၢ်ဒိၣ်တၢ်ထီဒိၣ်မး, လီၤဆိဒၣ်တၢ်အတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃး စိာ်ထဲရံၤဖိခဲလဲာ်ကွီၣ် လၢအမ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်န့ၢ်လီၤ. ရံၤဖိမ် အယွာဂ့ၢ်ပိညါထံၣ်ဝဲလၢတၢ်အုၣ်က့ၢ်ခိၣ်က့ၢ်န့ၢ်စးထီၣ်လၢအပူၤကွံာ်လီၤစါလီၤဃာ်ဆူန့ၢ်လၢအကပဲာ်အစိကမီၤဃာ်ဃာ်, ခဲလၢာ်တဲဘၣ်ဃးယွာလၢအဒိၣ်တုၣ်ထီတုၣ်တကအဘျးအဖိၣ်လီၤ. တၢ်ထံၣ်ယွာလၢအဒိၣ်အထီလၢအယံၤဒီးပုၤအံၤမ့ၢ်ကဲထီၣ်တၢ်ထံၣ်တခီတၢ်ဘၣ်ဆၣ်,တၢ်န့ၢ်ပာ်ဒိၣ်လၢကျဲလၢအဘၣ် ကမၤစၢပုၤလၢတၢ်စိာ်ကဖီထီၣ်ခရံၣ်ဖိအယွာဂ့ၢ်ပိညါလၢကျဲအါဘိလီၤ. ဒီးအဝဲအံၤကဆုၢ်ပုၤလၢပတၢ်မၤလိလၢကျဲလၢအဘၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအလီၤဆိလၢ ရံၤဖိမ် အတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အပူၤတခါလၢကြးဘၣ်တၢ်ယၢထီၣ်အိၣ်မ့ၢ်တၢ်အဝဲအံၤလီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘၣ်ထွဲလၢခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘျုးတၢ်ဘိဒီးထူသန့အဘၣ်စၢလီၤ.

ဟီၣ်ခိၣ်ဖိအထူသန့ Human Culture

စးထီၣ်လၢ ခဲလဲာ်ခံ မၤတၢ်လၢ ကွဲန့ၢ်ဘၣ်န့ၢ်, ရံၤဖိမ် အတၢ်လီၤစၢတဲဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလီၤ.ကျဲတဘိလၢပကလူၤပိာ်ထွဲဒီးတဲဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လီၤဆိဒ်လဲၣ်ဒီးပာ်ဖိၣ်အိၣ်ဒ်လံာ်အတက့ၢ်အသိးအဂီၢ်ပကကွၢ်သကိးရံၤခွဲးန့ၢ်ဘၣ်အလံာ်လၢအအိၣ်တီမ့ၢ်ဝဲ ခရံၣ်ဒီးအထူသန့ (Christ and Culture) လီၤ. လၢလံာ်အံၤအပူၤ, န့ၢ်ဘၣ်ပာ်ဖိၣ်ဝဲခရံၣ်ဖိအါဖုအတၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢတၢ်နီၤဖးလီၤတၢ်ဂ့ၢ်ယဲာ်ကရူၢ်လီၤ. ခရံၣ်လၢအထီဒါတၢ်ဆဲးတၢ်လၢအပူၤန့ၢ် န့ၢ်ဘၣ်ကွဲးဝဲတၢ်ထံၣ်ဒ်အံၤပာ်ဖျါလၢထူသန့မ့ၢ်တၢ်အတၢ်သိဒီးခရံၣ်ဖိတြးဟးဆွဲးအိၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအထူးလီၤဖးအသးဒ်ခရံၣ်ဖိအစါသိလၢအမ့ၢ်ဒၣ်လဲာ်အံၤဒီးပုၤအါမံၤရှုဖိဒီးပုၤမဲနီၣ်နဲး ဖိတဖၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်လၢအလူၤထွဲတၢ်ထံၣ်အံၤအခံလီၤ.

နဘာၣ် သူတၢ်ကတိၤ ခရံၣ်လၢထူၣ်သနူအပူၤဒ်သီးကတဲပှၤတၢ်ထံၣ်လၢထူၣ်သနူဘၣ်တၢ်ပၢၣ်ဂၢၢ်ပၢၣ်ကျၢၤဒီးဟ့ၣ်ခရံၣ်အလီၤအကျဲလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအထူၣ်သနူအပူၤလီၤ. တၢ်ထံၣ်ဒ်အံၤပကထံၣ်ဘၣ်လၢခရံၣ်ဖိလၢအထီဒါခဲးသလွးတဖၣ်လၢအအိၣ်သဘျုတဖၣ်အပူၤလီၤ.

လၢတၢ်ထံၣ်တဒိတၢ်ခံမံၤလၢအမ့ၢ် ခရံၣ်လၢအထီဒါထူၣ်သနူဒီးခရံၣ်လၢအအိၣ်လၢထူၣ်သနူအပူၤအဘၣ်စၢၤ, နဘာၣ်တဲဖျါထီၣ်အတၢ်ထံၣ်လၢအခၢၣ်သးတဖၣ်လၢကမၤဘၣ်လိာ်ဖိဒုခရံၣ်ဒီးထူၣ်သနူလီၤ.- ခရံၣ်လၢထူၣ်သနူအဖီခိၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဂုၢ်ကျဲးစးပာ်ဖိၣ်ခရံၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်လီၤ; ခရံၣ်ဒီးထူၣ်သနူမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်လၢအလီၤဆီန့ၢ်က့ၤလဲၤသတြၢၤသတြၢၤလိာ်သးလၢခရံၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်စၢၤလီၤ; ဒီးခရံၣ်ပှၤလၢအဆီတလဲထူၣ်သနူမ့ၢ်တၢ်ထံၣ်လၢအပာ်ဖျါခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘျုတၢ်ဘၣ်ကြၢၤမၤဘၣ်ကူဘၣ်ကံးဒီး “ဟံးန့ၢ်က့ၤသးသမူ” လၢကပာ်က့ၤထူၣ်သနူဒ်အမ့ၢ်တၢ်လၢလံာ်စီဆ့ၢ်အပူၤအသီးလီၤ. လၢနဘာၣ်အဘၣ်ထံၣ်အပူၤ, ရံၤဖိမ် အတၢ်ထံၣ်လီၤဘၣ်လၢတၢ်ထံၣ်လၢခံကတၢ်အပူၤလီၤ.ခဲအံၤပကထံၣ်ဘၣ်လၢ ရံၤဖိမ် အတၢ်စံၣ်စါတဲစါအပူၤတၢ်ထံၣ်အံၤဘၣ်တၢ်သူဒီးလၢကျဲအါဘိလီၤ.

မ့ၢ်တၢ်လီၤသးအုးလၢ,တၢ်ထံၣ်တၢ်ကျဲးစးတဖၣ်အံၤဘၣ်ထွဲဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်ဒီးကီၢ်ယူရပၤအတၢ်ဒိၣ်စီဒိၣ်ကမီၤလၢထံကီၢ်အဂၤအဖီခိၣ်လီၤ. သန့က့ၤလၢအပူၤကွံာ်အံၤပကထံၣ်ဘၣ်အတၢ်ကျဲးစးတနီၤလၢအကဲထီၣ်ဒိဂ့ၤတဲာ်ဘၣ်လီၤ. ညိန့ၢ်န့ၢ်,ပကွၢ်ဃါဆူပှၤဖျါရတၢ်ဖိလၢကီၢ်အဲကလံာ်ဒီးပှၤဖျါရတၢ်ဖိလၢကီၢ်အဲမဲကၤ,အၤတြၢၤဟ့ၣ်ခယူဖျါ လၢဟီၣ်လဲၤန့ၢ်, လၢအမ့ၢ်ဒိဂ့ၤတဲာ်ဘၣ်တဖၣ်လၢအပာ်ဖျါခရံၣ်ဆီသလဲထူၣ်သနူလီၤ.လၢတၢ်မၤသးခဲလၢာ်အံၤအပူၤ,ရံၤဖိမ် အတၢ်မၤလၢထူၣ်သနူအပူၤကဘၣ်တၢ်ကွဲးဖျါဒီးအံၤ - ဖဲယူၤတ့ၤလီၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိဒီးပာ်အီၤလၢဒုၤဒုၤအတၢ်သၣ်အလီၤန့ၢ်,အဝဲဟ့ၣ်ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိလၢတၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢတၢ်ဘၣ်တ့အဂၤအဖီခိၣ် - တၢ်ကတိၤလီၤပလိာ်ဒီး ၁မိၤရှု ၁:၂၈ -

ဒီးယွၤဆိၣ်ဂ့ၤအီၤ,ဒီးစံးဘၣ်အီၤ,မိသုသၣ်ထီၣ်,ဒီးအါထီၣ်,ဒီးမၤ ပှၤထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးမၤန့ၢ်အီၤ, ဒီးပၤဒုၤဒုၤညိၣ်ဖိလၢဟီၣ်လဲၣ်ပှၤ,ဒီးထီၣ်ဖိလဲၣ်ဖိလၢတၢ်ဖးဖိ, ဒီးကယဲၣ်တၢ်အသးလၢအဟူးအဂဲၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢန့ၢ်တက့ၢ် (၁မိၤရှု ၁:၂၈)

စါအၤဒုၤဒုၤဒီးနီၢ်အံၣ်အုဘၣ်တၢ်ကံးအီၤလၢကကဲထီၣ်ယွၤအခၢၣ်စးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်အဖီခိၣ်,ကဘၣ်ပၤဟီၣ်ခိၣ်ဒီးအတၢ်သ့ခဲလၢာ်လၢယွၤအလၢကပီၤအဂီၢ်လီၤ.လၢ ရံၤဖိမ် အတၢ်ထံၣ်အပူၤ,တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်စိကမီၤအံၤတကတၢ်ဖဲန့ၢ်ဘၣ်,ဘၣ်တၢ်ယၤထီၣ်အီၤအါဘျီဒီးလၢလံာ်စီဆ့ၢ်အပူၤလီၤ. နီၢ်နီၢ်န့ၢ်, လံာ်တၢ်သးခုကစီၣ်တဲဖျါလၢခရံၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်စိကမီၤဆူအတၢ်အိၣ်ဖျါလၢကအုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤယွၤအပူၤဂီၢ်မုၢ်လၢတၢ်ဒဲးဒဲးဒ်သီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်စိကမီၤလၢထူၣ်သနူအပူၤအံၤကလၢထီၣ်ပှၤထီၣ်လီၤ.

ဒီဖျါလၢတၢ်အံၤအဃိ, ရံၤဖိမ် အယွၤဂ့ၢ်ပီညါဟ့ၣ်ကူၣ်လၢ တၢ်အိၣ်မူအကျဲကံးကပၤဒဲးန့ၢ်ကဘၣ်တၢ်ဟဲစိာ်အီၤလၢခရံၣ်အတၢ်ပၤတၢ်ဆုၤအဖီလၢာ်ခဲလၢာ်လီၤ. ရံၤဖိမ် အယွၤဂ့ၢ်ပီညါထီၣ်ဒါတၢ်ထံၣ်လၢအစံးဝဲတၢ်အိၣ်မူအကျဲတနီၤဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဘျုတၢ်ဘၣ်ဒီးတနီၤဘၣ်ဃးဒီးနီၢ်ခိၣ်လီၤ. လၢတၢ်ထံၣ်ဒ်အံၤအပူၤ,တၢ်အိၣ်မူခဲလၢာ်မ့ၢ်တၢ်ဘျုထီၣ်ဘါထီၣ်,ဘၣ်တၢ်ပၤဆုၤအီၤလၢတၢ်ဘါလၢအဘၣ်မ့တမ့ၢ်ကမ့ၢ်လီၤ. တၢ်စုသ့,စဲအုၣ်,တၢ်သိၣ်တၢ်သီ,ထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သဲး ,မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်,ဟံၣ်ဃီဒီးကွီၤလၢအမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိအထူၣ်သနူခဲလၢာ်ကဘၣ်လၢပှၤလၢယွၤကလုၢ်ကထါအပူၤဒီးဟဲစိာ်တၢ်လၢကပီၤဆူယွၤအအိၣ်လီၤ.

လၢပတၢ်မၤလိတကတီၢ်အံၤ ပတဲဘၣ်ဃး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပယွၤဂ့ၢ်ပီညါ,ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤပကနၢ်ဟူဘၣ်ဒီးတနီၤကမ့ၢ်တၢ်လၢပတနၢ်ဟူဘၣ်ဒီးနီၢ်တဘျီဘၣ်လီၤ. လၢကျဲအါဘိန့ၢ်,အဝဲအံၤကမ့ၢ်တၢ်အစၢလၢနကထံၣ်လီၤနသးဒ်လဲၣ်နမ့ၢ်မတၢ်တကလဲၣ်ဒီးထီၣ်လီၤနသးဒီးရံၤဖိမ် အယွၤဂ့ၢ်ပီညါလီၤ. ရံၤဖိမ်အယွၤဂ့ၢ်ပီညါမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးန့ၢ်ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်ဂ့ၢ်,မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါအဒုတဖုလၢအကဟ့ၣ်ပှၤတၢ်အါမံၤဖဲပမၤဘၣ်ထွဲလိာ်ပသးဒီးအီၤအခါလီၤ.

တၢ်ကတိၤလၢခံ Conclusion

လၢတၢ်မၤလိအံၤအပူၤပၢ်ဖျါထီၣ်တၢ်ထံၣ်တနီၤလၢကဆၢပှၤလၢပကဃုဃိထံသ့ၣ်ညါခရံၣ်ဖိအယွၤဂ့ၢ်ပိညါလီၤ. အဆိကတၢ်ပဃုခရံၣ်ဖိအယွၤဂ့ၢ်ပိညါအခိပညီလၢပှၤတၢ်မၤဖိအတၢ်စိုၣ်တၢ်န့ၣ်မိၢ်ပှၤအပူၤလီၤ. ပကထံၣ်စ့ၢ်ကိးလၢခရံၣ်ဖိအယွၤဂ့ၢ်ပိညါန့ၣ်ပဲတၢ်ကူတၢ်ကံၢ် မ့တမ့ၢ်ပဲလီၤစၢၤအကလုာ်တဖၣ်အအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျါအဒုတဖၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသးလီၤ.ဒီးလၢခံကတၢ်,ပဃုထၢ ရံၤဖိမ် အတၢ်အိၣ်ဖျါအဂ့ၢ်အကျိၤလၢကဆၢပှၤလၢပတၢ်မၤလိတကတိၢ်အံၤလီၤ.

ဃုာ်ဒီးတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ,ပကသ့ဟးဆဲးတၢ်တၢ်ယိၣ်အါမးလၢပှၤမၤလိယွၤဂ့ၢ်ပိညါတဖၣ်လဲၤခိဖျါတၢ်ဝဲလီၤ.ပကသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လံာ်အတက့ၢ်လၢပမၤလိလၢတၢ်မၤလိတကတိၢ်အံၤ လၢကမၤစၢၤပှၤလၢပကလဲၤဆူညါဆူပဖိတၢ် လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပယွၤဂ့ၢ်ပိညါဒၣ်ဝဲလီၤ.